

Interkommunalt barnevern

Aktuelle samarbeidsmodeller for Hof, Re og
Holmestrand kommuner

Bent Aslak Brandtzæg

TF-rapport nr. 250
2009

TF-rapport

Tittel:	Interkommunalt barnevern. Aktuelle samarbeidsmodeller for Hof, Re og Holmestrand kommuner
TF-rapport nr:	250
Forfatter(e):	Bent Aslak Brandtzæg
År:	25.05.2009
Gradering:	Åpen
Antall sider:	76
ISBN:	978-82-7401-294-3
ISSN:	1501-9918
Pris:	170
	Kan lastes ned gratis som pdf fra telemarksforsking.no

Prosjekt:	Utredning av interkommunalt barnevernsamarbeid mellom Hof, Re og Holmestrand
Prosjektnr.:	20090200
Prosjektleder:	Bent Aslak Brandtzæg
Oppdragsgiver(e):	Styringsgruppe for Interkommunalt barnevernsamarbeid – Hof, Re og Holmestrand

Resymé:

Utredningen fokuserer på status og utfordringer i barneverntjenesten i Hof, Re og Holmestrand i dag, og vurderer modeller som kan være aktuelle for et interkommunalt samarbeid om barnevern.

Forord

Kommunene Hof, Re og Holmestrand ønsker å utrede muligheter for interkommunalt barnevernsamarbeid. Som en del av utredningsarbeidet har Telemarksforskning fått i oppdrag å bistå med å kartlegge, sammenstille og analysere data knyttet til status og utfordringer i barnevernet i dag, samt vurdere hvilke modeller som kan være aktuelle for et framtidig samarbeid mellom kommunene.

Ved Telemarksforskning har Bent Aslak Brandtzæg vært prosjektleder og stått for gjennomføringen av arbeidet. Karl Gunnar Sanda har fungert som diskusjonspartner og kvalitetssikrer under veis i arbeidet.

Vårt kontaktpunkt hos oppdragsgiver i forbindelse med utredningsarbeidet har vært en prosjektgruppe sammensatt av seks representanter fra de tre kommunene. Gruppen har bestått av Mona Pettersen (virksomhetsleder) og Eli Onseng Endal (barnevernleder) fra Holmestrand, Elisabeth Paulsen (virksomhetsleder), Anna Marie Frost (barnevernleder) og Brit Gardar (tillitsvalgt) fra Re kommune og Arne Birger Heli (barnevernleder) fra Hof kommune. Vi vil takke for godt samarbeid i forbindelse med utredningsarbeidet.

Bø, 22.05.2009

Bent Aslak Brandtzæg
Prosjektleder

Innhold

Sammendrag	7
1. Innledning	17
1.1 Bakgrunn for utredningen	17
1.2 Noen erfaringer med interkommunale barnevern.....	18
1.3 Konkretisering av utredningstemaene	19
1.3.1 Status og utfordringer	20
1.3.2 Aktuelle samarbeidsmodeller.....	23
2. Metode og gjennomføring	25
3. Status og utfordringer	27
3.1 Befolkningsgrunnlag	27
3.2 Bemanning.....	31
3.3 Organisering	35
3.4 Tjenestetilbud, samarbeid og kompetanse.....	36
3.5 Økonomi	44
4. Samarbeidsbehov	49
4.1 Holmestrand.....	49
4.2 Re kommune	51
4.3 Hof.....	53
5. Valg av samarbeidsmodell	55
5.1 Aktuelle samarbeidsalternativer.....	55
5.2 Fordeler og ulemper med ulike samarbeidsalternativer.....	57
5.2.1 Vurderingsgrunnlag	57
5.2.2 Alternativ 1. Fullt sammenslått barnevern	57
5.2.3 Alternativ 2. Etablering av interkommunalt barnevern mellom to av kommunene.	61
5.2.4 Alternativ 3. Samarbeid om tiltak/personellressurser innenfor dagens barnevern	62
5.2.5 Alternativ 4. Ikke samarbeid. Forstette som i dag	65
5.3 Sammenfattende vurderinger og anbefalinger	66

Vedlegg	73
Utkast til samarbeidsavtale om barnevern i Vest-Telemark	73
Samarbeidsavtale for felles barneverntjeneste i Midt-Telemark	75

Sammendrag

Kommunene Hof, Re og Holmestrand ønsker å utrede muligheter for interkommunalt barnevernsamarbeid. Som en del av utredningsarbeidet, har Telemarksforskning fått i oppdrag å bistå med å kartlegge, sammenstille og analysere data knyttet til status og utfordringer i barnevernet i dag, samt vurdere modeller som kan være aktuelle for et framtidig samarbeid mellom kommunene. Innledningsvis blir det i rapporten vist til erfaringer som andre kommuner har gjort seg med forsøk på etablering av interkommunalt barnevern. Her er det flere positive erfaringer knyttet til å skape en større og mer robust barneverntjeneste med bedre kompetanse og kvalitet på tjenestene. Flere av kommunene som deltok i forsøkene, var så små at de på egen hånd hadde vanskelig for å etablere et fagmiljø som er robust og stabilt nok til å håndtere de krevende og belastende oppgavene som arbeid med barnevern kan innebære. Enkelte av forsøkene hadde noen utfordringer i forhold til å få på plass et tilfredsstillende samarbeid med aktuelle partnere i samarbeidskommunene. Dersom flere kommuner samarbeider, kan det bli mange aktører å forholde seg til, noe som krever strukturerte og formaliserte samarbeidsrutiner.

Som grunnlag for å vurdere aktuelle samarbeidsmodeller mellom Hof, Re og Holmestrand, er det foretatt en gjennomgang av status og utfordringer i barnevernet i dag. Behovet for samarbeid har bl.a. sammenheng med befolkningsgrunnlaget og størrelsen på kommunene. Nye tall fra SSB per 01.01.2009, viste da at Holmestrand hadde 9964 innbyggere, Re 8527 og Hof 3058. I forhold til barnevernet er det utviklingen i de aldersgruppene som faller innenfor barnevernets ansvarsområde som er av størst interesse. Ut fra SSB sine framskrivninger av folketallet fram mot 2025 (alternativ MMMM), forventes en viss nedgang i innbyggertallet for aldersgruppene 0-15 år både i Re og Hof, mens det i Holmestrand forventes en viss økning. Samlet sett er utviklingen relativt stabil. Den klart mest iøynefallende endringen er en stor økning i andelen eldre.

Når det gjelder antall stillinger i barnevernet, har Re 6,5 stillinger, Holmestrand 6 og Hof 2,8. Antall stillinger har vært relativt konstant i Holmestrand de siste årene,

mens det har vært en økning i Re og Hof. I Re har det vært en relativt jevn økning i antall stillinger etter kommunesammenslåingen i 2001. Før sammenslåingen var det 1 stilling i Ramnes og 0,8 i Våle. Re hadde fram til 1. mars 2009 8,3 stillinger knyttet til barnevernet. Da ble til sammen 2 prosjekt- og tiltaksstillinger flyttet ut av barnevernet og over i andre avdelinger i forbindelse med en omorganisering. Dersom vi sammenligner bemanningen med andre kommuner i Vestfold og landet for øvrig, synes antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn (0-17 år) å ligge på samme nivå som gjennomsnittet for andre kommuner.

I hovedsak jobber alle tre kommunene etter generalistmodellen. Hovedinntrykket er at det er kapasitetsvurderinger som i størst grad er avgjørende for hvilke saker den enkelte skal arbeide med.

Barnevernets plassering i kommunenes organisasjonskart har vært endret den siste tiden, bl.a. som følge av etablering av felles NAV-kontor i kommunene. I Holmestrand er barnevernet i dag plassert under virksomhet for helse og oppvekst. Denne virksomheten omfatter fire avdelinger, hvor barneverntjenester er en av disse. I Re har barnevernet vært organisert under Rådgivningstjenesten, som har hatt ansvar for kommunens tjenester innen barnevern, sosialtjeneste, flyktning og innvandrerkontor, boligkontor og alkoholkontroll. I løpet av utredningsperioden har barneverntjenesten i Re vært berørt av en omorganisering av Rådgivningstjenesten. Med unntak av barneverntjenesten, har resten av Rådgivningstjenesten gått inn i NAV. Fra 1. mars har barnevernet blitt flyttet over i ny virksomhet som heter Barn og unge. Den nye virksomheten har tre avdelinger - hvor den ene har fokus på forebygging, den andre oppfølging og den tredje rehabilitering. Barnevernet er lagt under oppfølgingsavdelingen. Noen funksjoner som tidligere lå under barnevernet, er nå plassert under andre avdelinger. I forbindelse med omorganiseringen er det lagt opp til å jobbe etter en modell som benevnes som familiesenter. Formålet er å etablere et tverrfaglig lavterskeltilbud med økt fokus på forebyggende arbeid. PP-tjenesten og Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUPA) skal også delta i dette samarbeidet.

Før etableringen av NAV var det i Hof felles leder for sosialtjenesten og barnevernet. Etter etableringen av NAV ble barnevernet skilt ut med egen barnevernleder og holder nå til i egne lokaler. Barnevernleder er formelt sett underlagt NAV-leder.

Alle tre kommunene er knyttet til felles barnevernvakt for Vestfold. IT-systemene som brukes er de samme for de tre kommunene. Alle kommunene bruker Familia. Re, Hof og Andebu samarbeider i dag om felles server på Andebu, noe som innebærer at systemene blir gjenstand for felles vedlikehold og oppdatering.

I alle kommunene har det vært arbeidet med å styrke tjenestetilbud, samarbeid og kompetanse de senere årene. Spesielt har det vært lagt vekt på å styrke samarbeidet rettet mot forebyggende virksomhet. Når det gjelder omfanget av saker, skiller Re kommune seg ut med en høyere andel barn med undersøkelser og tiltak enn de andre kommunene og det som er vanlig i Vestfold og landet for øvrig. Dette kan til dels ha sammenheng med at barnevernet er blitt kraftig styrket siden sammenlåingen av Våle og Ramnes til Re i 2001. Når man får et barnevern som fungerer og evner å håndtere saker på en god måte, er erfaringene at saksmengden også øker.

I Holmestrand og Hof synes omfanget av saker totalt sett å være mer stabilt, og mer på nivå med gjennomsnittet i Vestfold og landet for øvrig. I Holmestrand synes det imidlertid å være en tendens til at antall saker med tiltak utenfor opprinnelig familie har gått ned, samtidig som antall undersøkelser og tiltak i opprinnelig familie har økt. Dette er også en tendens som bekreftes gjennom intervjuene, og hvor det blir trukket fram at SAMBUH-modellen¹ har virket veldig positivt. Dette er en modell for å samordne tjenester for barn og unge i Holmestrand, og det er utarbeidet en egen metodeperm for dette. Målsettingen har vært å forplikte de ulike partene innenfor offentlige oppveksttiltak til å samarbeide i saker der det er bekymringer for barn eller unge i kommunen. Det legges til grunn et felles ansvar for å hjelpe barn, ungdom og deres familier med å finne løsninger med minst mulig inngrep i barn og unges liv. Erfaringene med SAMBUH-modellen rapporteres å være gode, og man har klart styrke det tverrfaglige forebyggende arbeidet på mange områder.

Hof er en liten kommune, og har naturligvis få saker sammenlignet med de andre kommunene. Det har imidlertid vært enkeltsaker som har vært krevende. I Hof er

---

¹ SAMBUH: Samordnede tjenester for barn og unge i Holmestrand

det også blitt foretatt en styrking av barnevernet, og det har blitt lagt vekt på å styrke og utvikle samarbeidet med andre hjelpeinstanser. Man har økt bemanningen og fått på plass månedlige fagmøter med representanter fra skolen, psykisk helsetjeneste, helsestasjon og PPT. I og med at det er kort tid siden disse tiltakene har blitt satt i verk, er det foreløpig ikke mulig å avdekke effekter av dette gjennom tilgjengelig statistikk.

Oversikt over kostnader knyttet til barneverntjenesten er av interesse i mange sammenhenger. I KOSTRA er utgifter til barnevern fordelt på drift og tiltak i og utenfor familien. Tiltak i familien er av forebyggende karakter, mens tiltak utenfor familien er knyttet til omsorgsovertakelser, fosterhjems plasseringer, institusjonsplasseringer o.l. Tiltak utenfor familien er som oftest dyre og svært ressurskrevende. Videre kan prosesser knyttet til omsorgsovertakelse være svært belastende og krevende for alle impliserte parter. Det kan derfor være en fordel, både av menneskelige og økonomiske hensyn, å ha et barnevern som evner å jobbe godt i forhold til det forebyggende. De totale utgiftene synes å være relativt stabile, med unntak for Re kommune. Re kommune har hatt en betydelig økning i utgiftene, noe som både gjenspeiler en økning i bemanningen og tiltak i og utenfor familien.

Potensielle fordeler generelt sett med å etablere et felles barnevern, er at man får en større og mer robust tjeneste, får flere å spille på, blir mindre sårbar i forhold til sykdom, avvikling av ferie og permisjoner og at man får bredere fagmiljø med muligheter for spesialisering. Gjennom samarbeid kan det være mulig å styrke tjenesten på en mer kostnadseffektiv måte enn det den enkelte kommune er i stand til på egen hånd.

Gjennom intervjuene i kommunene går det fram at alle tre kommunene er åpne for samarbeid, men behovet for samarbeid, og hvor langt man ønsker å gå i et samarbeid, er noe forskjellig i de tre kommunene. Re og Holmestrand er betydelig større enn mange andre kommuner som har etablert interkommunale barnevern, og har således en barneverntjeneste og et fagmiljø som er større og sterkere enn det man finner i mange mindre kommuner. Det har vært arbeidet med å ta en del strategiske og organisatoriske grep for å styrke samarbeidet og samhandlingen med andre hjelpeinstanser inne hver kommune. Dette med tanke på å bedre det

forebyggende arbeidet og komme tidligere inn i saker. Disse samarbeidsrelasjonene fordrer at barneverntjenesten har stor grad av tilstedeværelse i kommunene for at de skal kunne opprettholdes og videreutvikles. Dersom man etablerer en felles tjeneste, og denne trekkes ut av kommunen, blir det i barneverntjenesten i Re og Holmestrand uttrykt bekymring for at de grepene man har tatt for å styrke barnevernet i kommunene blir skadelidende. Det er med andre ord en betydelig bekymring for at ulempene er større enn fordelene. Hof, som er den minste kommunen, har større utfordringer knyttet til at barneverntjenesten er liten og svært sårbar. Tjenesten må ha fokus på å sikre basisfunksjoner, og det oppstår lett kapasitetsproblemer dersom en av de ansatte er borte.

I alle kommunene er det åpenhet for å samarbeide om avgrensede oppgaver eller tiltak. Dette er en form for samarbeid som innebærer at de barneverntjenestene man har i dag, består. Flere nevner at det kan være aktuelt å samarbeide om en tiltaksbank. Spesielle tiltak som flere trekker fram i den forbindelse er samarbeid om å skaffe tilveie fosterhjem, besøkshjem, støttekontakter og tiltak i familien (familieterapi/-veiledning/-rådgivning). Videre blir det pekt på at det kan være aktuelt å samarbeide om felles kompetanseutvikling, dataopplæring og juridisk kompetanse. I alle kommunene blir det pekt på at felles fagmøter kan være aktuelle for ta opp felles problemstillinger og utveksle erfaringer. I den forbindelse trekkes veiledning av medarbeidere fram som et aktuelt samarbeidsområde. Samarbeid om tiltak vil innebære samarbeid om stillingsressurser. Når det gjelder samarbeid om stillinger, har det også kommet forslag om samarbeid som innebærer at kommunene avlaster hverandre dersom det plutselig i en av kommunene skulle oppstå mange saker, eller saker som er spesielt krevende. Det kan være aktuelt med samarbeid som bidrar til at man hjelper hverandre over ”topper”. Det kan også oppstå saker hvor det kan være behov for bistand grunnet inhabilitet.

I forhold til å etablere et interkommunalt samarbeid om barnevern, er følgende alternativer blitt gjenstand for nærmere vurdering:

1. Administrativt vertskommunesamarbeid (Kommunelovens § 28 b) eller vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd (Kommunelovens § 28 c) mellom alle tre kommunene

2. Administrativt vertskommunesamarbeid (Kommunelovens § 28 b) eller vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd (Kommunelovens § 28 c) mellom to av kommunene
3. Samarbeid om tiltak/personellressurser mellom dagens barneverntjenester
4. Ikke noe samarbeid. Fortsette på samme måte som i dag

Alternativ 1 innebærer et fullt sammenslått barnvern der en av kommunene er vertskommune for det interkommunale barnevernet.

Alternativ 2 innebærer at vertskommunesamarbeidet begrenses til samarbeid mellom to av kommunene. De aktuelle alternativene er da samarbeid mellom Hof og Holmestrand eller Hof og Re.

Alternativ 3 er en form for samarbeid som innebærer at de barneverntjenestene man har i dag består som tre enheter, men at man samarbeider om bestemte oppgaver eller tiltak.

Alternativ 4 innebærer at man ikke etablerer noe samarbeid, dvs. at barneverntjenestene i de tre kommunene fortsetter som i dag.

Utgangspunktet for å utrede muligheter for interkommunalt samarbeid mellom barneverntjenestene var å få klarlagt hvorvidt ulike former for interkommunalt samarbeid kan bidra til å styrke barnevernet slik at man oppnår gevinster både i forhold til stabilitet, effektivitet og kvalitet på tjenestene. I forhold til en gjennomgang av fordeler og ulemper ved ulike samarbeidsmodeller, har det vært naturlig at disse vurderingene tar utgangspunkt i målsetningene som ligger til grunn for å utrede muligheter for samarbeid. Ved vurderinger av fordeler og ulemper med ulike samarbeidsalternativer, har vi valgt å fokusere på følgende vurderingskriterier:

- Betydning for fagmiljø
- Betydning for kvalitet på tjenestene
- Betydning for tilgjengelighet/betydning for brukerne
- Betydning for samarbeid med andre hjelpeinstanser
- Betydning for kostnader

Videre har valg av alternativ også blitt vurdert ut fra den bredere satsingen på interkommunalt samarbeid, og hvilke løsninger som vil være hensiktsmessig i et mer langsiktig perspektiv. Hof, Re og Holmestrand har vedtatt at det er ønskelig å satse på interkommunalt samarbeid på et bredt spekter av områder. Det er et uttalt ønske om å bygge opp felles fagmiljøer med bredere og større kompetanse, som kan gi gevinster i tjenesteytingen, for eksempel i form av økt rettssikkerhet eller ved mer spesialiserte tjenester. Videre ønsker kommunene gjennom interkommunalt samarbeid å være bedre forberedt på å møte nye og endrede krav fra staten overfor kommunesektoren. Dette inkluderer også endringer i kommunestrukturen.

Signalene om å styrke samarbeidet mellom de tre kommunene har blitt forsterket gjennom utredningsperioden. Første felles formannskapsmøte knyttet til utvikling av framtidig samarbeid ble avholdt 9. juni 2009. Det ble vedtatt at formannskapene skal samles to ganger i året og gi politiske signaler til arbeidet og drøfte hvilke prinsipper som skal ligge til grunn. Det ble også understreket at det kan komme situasjoner hvor gevinsten for den enkelte kommune ikke er like klar, men det blir sett som viktig at det er flere prosjekter som gjennomføres samtidig slik at man kan høste gevinster av et helhetlig samarbeid.

Ut fra en samlet vurdering av samarbeidsbehov, fordeler og ulemper med ulike samarbeidsalternativer, og de mål som kommunene har satt i forhold til å utvikle et helhetlig samarbeid, konkluderes det med at etablering av ett felles interkommunalt barnevern å være best egnet til å møte framtidige utfordringer og behov.

Dette vil være den beste løsningen i forhold til å:

- tilfredsstille ulike behov for samarbeid i kommunene
- etablerte et robust og attraktivt fagmiljø
- fremme muligheter for spesialisering
- øke attraktiviteten i forhold til rekruttering av kompetent arbeidskraft
- utvikle og utvide tjenestetilbudet
- være best mulig rustet til å møte økende krav til barnevernet
- være forberedt på en eventuell kommunesammenslutning

Å opprettholde og videreutvikle kontakten og samarbeidet med samarbeidspartnerne i enkeltkommunene kan være en utfordring knyttet til etablering av et felles interkommunalt barnevernsamarbeid. Det tverrfaglige samarbeidet vil være avgjørende for å lykkes med et godt forebyggende barnvern. Det er således viktig å sikre løsninger som gjør at dette samarbeidet ikke blir skadelidende. For å legge til rette for et best mulig tverrfaglig samarbeid, kan det være en fordel om de viktigste samarbeidspartnerne også har en interkommunal organisering med felles lokalisering. I og med at det er ønskelig å fremme et bredt interkommunalt samarbeid mellom de tre kommunene for å møte framtidige utfordringer, er dette et moment som det er viktig å fokusere på i forhold til videre prioritering av interkommunale samarbeidsløsninger. Et mål for framtidig satsing på interkommunalt samarbeid kan være at det etableres interkommunale samarbeid også innenfor helse og PPT og at disse interkommunale enhetene, sammen med den interkommunale barneverntjenesten, samarbeider gjennom en felles hjelpetjeneste for barn og unge. I den forbindelse kan det være aktuelt å se nærmere på modellen for etablering av familiesenter i Re, og videreutvikle og tilpasse denne til en felles løsning for alle tre kommunene. Med tanke på etablering av slike løsninger, ville det vært en fordel med felles vurdering av behov og muligheter for interkommunalt samarbeid på flere tjenesteområder.

De viktigste målsetningene med interkommunale samarbeid om barnevern har vært å styrke fagmiljøene og forbedre tjenestetilbudet. Erfaringene tilsier at flere samarbeid har opplevd økte kostnader som følge av bedre tjenester, flere tilbud og flere tiltak. Det er spesielt små kommuner som har opplevd dette. Det finnes også eksempler på samarbeid som har redusert utgiftene til kostnadskrevende omsorgsovertakelser som følge av økt fokus på forebyggende arbeid. I Vest-Telemark fremheves også kommunens økte satsing på arbeid med psykisk helse som en av årsakene til dette. Dette understreker viktigheten av å ivareta hensynet til tverrfaglig forebyggende arbeid i forbindelse med etablering av interkommunale samarbeidsløsninger. Generelt sett kan man si at samarbeidene har bidratt til å styrke barneverntjenesten på en mer kostnadseffektiv måte enn den enkelte kommuner ville vært i stand til å egen hånd. Tilsvarende effekter vil det også være grunn til å forvente ved etablering av et interkommunalt barnevern for Hof, Re og Holmestrand.

Evalueringen av forsøkene med interkommunale barnevern, avdekket at noen av samarbeidene ble startet opp før alle brikker i samarbeidet var på plass. Dette bidro til en del uheldige oppstartsproblemer for disse samarbeidene. Det er mange oppgaver som må planlegges og gjennomføres, f.eks. i forhold til personalforvaltning, økonomi, budsjett, regnskap, lønn, samarbeidsavtaler, kontorlokaler, IT-systemer, kommunikasjon, arkiv, organisering og fordeling av personellressurser og informasjon til berørte instanser. Dersom man vedtar å etablere ett felles interkommunalt samarbeid om barnevern, vil det være viktig å bruke tilstrekkelig tid på å koordinere og planlegge dette, slik at overgangen går mest mulig smertefritt og man får en positiv start.

I og med at felles barnevern er det første av flere interkommunale samarbeid som skal vurderes etablert, kan det allerede nå være formålstjenlig å ta stilling til hvor det er aktuelt å plassere ulike tjenestesamarbeid. Det kan være hensiktsmessig å ha en helhetlig og samlet vurdering av dette i stedet for å vurdere hvert samarbeid for seg. Den siste løsningen kan bidra til at det lett oppstår konflikter mellom kommunene.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for utredningen

Kommunene Hof, Re og Holmestrand ønsker å utrede muligheter for interkommunalt barnevernsamarbeid. Dette har bl.a. sin bakgrunn i at det på nasjonalt nivå stilles stadig økende krav og forventninger til det kommunale barnevernet. Omfattende endringer av barnevernloven er ute på høring, og formålet er å styrke kompetansen og tjenestene på bred front. Samtidig er det også en erkjennelse lokalt av at det er behov for å vurdere interkommunale løsninger for å styrke fagmiljøene og for å framstå som robuste og effektive tjenesteytere. Det vises til at små fagmiljøer innebærer stort ansvar og store belastninger på enkeltmedarbeidere, noe som gir seg utslag i slitasje og ustabilitet i bemanningen. Andre utfordringer knytter seg til inhabilitet, nærhet til bruker, mangel på spisskompetanse og sårbarhet med hensyn til rekruttering. Det blir oppfattet som lite attraktivt å søke stillinger i kommuner hvor man i stor grad blir sittende alene med ansvaret for barnevernet. For å kunne imøtekomme nasjonale krav og lokale behov for en styrkning av barnevernet, er det etablert et prosjekt der de tre kommunene har til hensikt å etablere gode interkommunale løsninger til beste for det kommunale barnevernet. Det er etablert en styringsgruppe på 3 som består av rådmennene og en prosjektgruppe på 9 medlemmer som består av barnevernleder, virksomhetsleder og en tillitsvalgt fra Hof, Re og Holmestrand.

Som en del av utredningsarbeidet, har Telemarksforskning fått i oppdrag å bistå med å kartlegge, sammenstille og analysere data knyttet til status og utfordringer i barnevernet i dag, samt vurdere aktuelle modeller for et framtidig samarbeid mellom de tre kommunene.

Før vi går nærmere inn på ulike utredningstemaer og problemstillinger som ligger til grunn for utredningsarbeidet, vil vi først se litt nærmere på noen sentrale erfaringer med forsøk med interkommunale barnevern fra andre deler av landet.

1.2 Noen erfaringer med interkommunale barnevern

Det har i alt vært igangsatt 13 forsøk med interkommunale barnevern i Norge. Telemarksforskning har evaluert 8 av disse forsøkene.² En av utredningene ble utført på oppdrag fra KRD, og omfattet en samlet evaluering av seks forsøk. Målsetningene med alle samarbeidsforsøkene har vært relativt like. Dette gjelder uavhengig av organisering og størrelse på samarbeidene. Det viktigste formålet med samarbeidene har vært å styrke og utvikle tjenestene gjennom etablering av et større og mer robust fagmiljø. Mange av de små kommunene har hatt en svært liten personalressurs knyttet til barnevern og har ikke hatt noe fagmiljø. Enkelte har også hatt problemer med å bemanne den begrensede personalressursen de har hatt til disposisjon, og det har vært problemer med å opprettholde tilgjengeligheten til tjenesten i forbindelse med sykmeldinger og avvikling av ferie. Liten bemanning har også gjort det vanskelig å bygge opp kompetanse og ta i bruk nye metoder og tiltak. Flere har gitt uttrykk for at det har vært vanskelig både å gjennomføre undersøkelser, iverksette tiltak og følge opp disse. I kommuner med liten bemanning har det vært spesielt utfordrende å ta tak i og håndtere de tunge og krevende sakene, først og fremst saker som dreier seg om omsorgsovertakelse. I små kommuner er det også gjerne slik at "alle kjenner alle". Når man ikke har noen stab å fordele sakene på, oppstår det lett situasjoner som kan skape problemer i forhold til habilitet og rettssikkerhet. Mange av de mindre kommunene hadde også lavere antall meldinger og tiltak enn det størrelsen på folketallet skulle tilsi.

I og med at det viktigste formålet med samarbeidene har vært å styrke og videreutvikle barneverntjenesten, har det ikke i noen av samarbeidene vært en uttrykt målsetning at man skal samarbeide for å spare penger. Som et ledd i arbeidet med å styrke tjenesten, har flesteparten av samarbeidene også fått tilført ekstra stillingsressurser i tillegg til de stillingsressursene som hver enkelt kommune hadde i utgangspunktet. Samarbeidene er etablert for å styrke barneverntjenesten på en mer kostnadseffektiv måte enn det den enkelte kommune ville vært i stand til

---

² Brandtzæg, B.A. 2006. Evaluering av forsøk med interkommunale barnevern. -

Telemarksforskning-Bø. Rapport nr. 229 2006.

Brandtzæg, B.A. 2006. Evaluering av forsøk med interkommunalt samarbeid om barnevern i Vest-Telemark. - Telemarksforskning-Bø. Arbeidsrapport nr. 29 2006.

på egen hånd. En viktig erfaring fra evalueringene, er at en del samarbeid hadde en tung oppstartsperiode som følge av at samarbeidene ikke var godt nok planlagt og tilrettelagt før de startet opp. Det er gjerne store forventninger til samarbeidene, og det vil i en oppstartsfase alltid være noen utfordringer knyttet til innarbeidelse og samkjøring av nye rutiner og samarbeidsløsninger. Mangelfull planlegging og tilrettelegging vil naturligvis bidra til å forsterke og forlenge utfordringene knyttet til dette, og det blir vanskeligere å realisere potensielle samarbeidsgevinster. Evalueringene peker i den forbindelse på flere faktorer som synes spesielt viktig for å lykkes med etablering av et godt interkommunalt samarbeid om barnevern.

Selv om det var enkelte samarbeid som hadde utfordringer i oppstartsfasen, ble likevel samarbeidsfordelene vurdert som store, og det var ingen som ønsket å avslutte det interkommunale samarbeidet når forsøksperioden var over. Konklusjonen fra de samlede evalueringene var at barnevern er et område som synes å være godt egnet for interkommunalt samarbeid. Mange kommuner er så små at de på egen hånd har vanskelig for å etablere et fagmiljø som er robust og stabilt nok til å håndtere de krevende og belastende oppgavene som arbeid med barnevern kan innebære.

1.3 Konkretisering av utredningstemaene

Som grunnlag for utredningsarbeidet i Hof, Re og Holmestrand, har vi først valgt å fokusere på status og utfordringer knyttet til barneverntjenesten slik den fungerer i kommunene i dag. Å klarlegge spørsmål rundt dette, vil være viktig for å avdekke samarbeidsbehov og kunne peke på samarbeidsmodeller som er aktuelle for å møte de utfordringene man står overfor. Nedenfor følger en nærmere gjennomgang av temaer og problemstillinger som utredningen fokuserer på.

1.3.1 Status og utfordringer

Intern organisering

Hvordan man organiserer og tilrettelegger barnevernsarbeidet internt i tjenesten, kan ha vel så stor betydning for resultatene som den formelle organiseringen. Gjennom etablering av interkommunale løsninger vil det være naturlig å forsøke å føre videre det som fungerer bra, og endre på det som fungerer dårlig. Følgende spørsmål har vært aktuelle i den forbindelse:

- Hvor mange stillinger og årsverk er knyttet til barnvernet?
- Hvordan er ressurser fordelt i forhold til ulike oppgaver (ledelse, administrasjon, undersøkelse, tiltak og tverrfaglig arbeid i kommunene, vaktordning)?
- Hvordan er bemanningen sett i forhold til sammenlignbare kommunegrupper?
- Hvordan vurderes arbeidsbelastningen?
- Hvordan er prognosene for befolkningsutviklingen og barn i ulike aldersklasser?
- Hva slags betydning har lokaliseringen for oppgaver som skal utføres?
- Hvilke løsninger er valgt i forhold til IT, saksbehandling og telefon?
- Hvilke løsninger er valgt i forhold til transport og tilgjengelighet for brukerne?
- Hva er de viktigste fordelene og ulempene med dagens organisering?

Tjenestetilbud

Et av de viktigste formålene med å etablere interkommunalt samarbeid om barnevern, er å styrke tilbudet og kvaliteten på tjenestene. I forhold til etablering av et samarbeid vil det være naturlig å dokumentere forbedringsmuligheter i forhold til både forebyggende arbeid, undersøkelse, tiltak innen familien, tiltak utenfor familien og i forhold til ettervern. Spørsmål av spesiell interesse har vært:

- Hvordan arbeides det i forhold til forebyggende arbeid?
- Hva slags hjelpe- og oppfølgingstiltak har barnevernet tilgang på?

- Hvordan arbeides det med å synliggjøre og informere om barnevernets rolle og funksjon?
- Hvor tilgjengelige er barnevernet for brukerne?
- I hvilken grad er det utfordringer knyttet til inhabilitet og rettsikkerhet?

Kompetanse

Mangel på fagmiljø og tilstrekkelig kompetanse framstår ofte som en av de største utfordringene i mindre kommuner. Som grunnlag for kartlegging av kompetanse og behov har vi fokusert på følgende spørsmål:

- Hva slags kompetanse er tilgjengelig?
- Er det spesialisering i forhold til temaer eller funksjoner?
- Hvordan er saksmengden på ulike områder?
- Er det områder man savner kompetanse på, og i tilfellet hvilke?
- Hvordan vurderes kompetansen sett i forhold til framtidige krav til oppgaver og tjenestekvalitet i barnevernet?

Samarbeidspartnere

Erfaringene tilsier at interkommunale barnevern krever etablering av nye og mer formaliserte samarbeidsrutiner med samarbeidspartnere. I samarbeid hvor man ikke har vært oppmerksom på dette, har det vært uttrykt misnøye knyttet til redusert tilgjengelighet og kontakt med barnevernet fra enkelte samarbeidspartnere. Der hvor man har tatt hensyn til dette, har vi også registrert motsatte tilbakemeldinger, dvs. at barnevernet har blitt en aktør som stiller opp og som man kan regne med i ulike sammenhenger. I den forbindelse har vi sett det som viktig å kartlegge følgende forhold:

- Hvilke samarbeidsrutiner er etablert i forhold til andre hjelpeinstanser?
- Hvilke samarbeidsrutiner er etablert i forhold til barne- og oppvekstinstitusjoner i kommunene?
- Hva samarbeides det om, hvordan fungerer samarbeidet og hvilke resultater gir det?

- I hvilken grad har kommunene et udekket samarbeidsbehov?
- Hvilke samarbeid vil det være behov for å etablere og videreutvikle dersom man etablerer et interkommunalt barnevern?

Økonomi

Spørsmål knyttet til økonomi vil være av interesse i forhold til å dimensjonere en interkommunal tjeneste, men også som grunnlag for å måle effekter av samarbeid over tid. Her vil det imidlertid være viktig å være klare på hvilke målsetninger som ligger til grunn for et samarbeid. I forsøkene med interkommunale barnvern, er det ingen som har hatt som målsetning at man skal samarbeide for å redusere utgiftene til barnevern, men samarbeidene er etablert for å styrke fagmiljøene og kvaliteten på tjenestene på en måte som er mer kostnadseffektiv enn det den enkelte kommune ville vært i stand til på egen hånd. Dersom man i ettertid skal evaluere effektene av samarbeidet, er det viktig at målsetningene med samarbeidet er klare og godt forankret i kommunene. Aktuelle spørsmål i forhold til status på økonomisiden har vært:

- Hvor stor andel av utgiftene til barnevern går til drift?
- Hvor stor andel av utgiftene til barnevern går til tiltak i familien?
- Hvor stor andel av utgiftene til barnevern går til tiltak utenfor familien?
- Hvor store utgifter har kommunene på ulike områder sett i forhold til gjennomsnittet for kommuner i samme kommunegruppe?
- Hvordan har utviklingen vært i forhold til meldinger og antall barn med undersøkelse eller tiltak?

Ved etablering av en interkommunal samarbeidsløsning, vil det også være et spørsmål hvordan kostnadene skal fordeles mellom kommune. I alle de evaluerte samarbeidene er det etablert fordelingsnøkler der utgifter til drift og undersøkelse fordeles etter folketall eller barn i aldersgruppen 0-18 år. Enkelte har også tiltak i hjemmet inkludert i fordelingsnøkkelen. I alle samarbeidene dekkes kostnader knyttet til tiltak utenfor hjemmet av den kommunen hvor vedkommende bruker er bosatt. Det varierer hvorvidt alle kommunene dekker et fast beløp, før fordelingsnøkkelen trer i kraft. Lignende prinsipper for fordeling av utgifter har

også vært aktuelle å vurdere som grunnlag for et samarbeid mellom Hof, Re og Holmestrand.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Som grunnlag for å avdekke utfordringer og forbedringspotensial, har vi forsøkt å ha et gjennomgående fokus på dette i forbindelse med kartlegging av status for barnevernet i kommunene. Ved etablering av et interkommunalt samarbeid vil det være viktig å søke å imøtekomme utfordringer som barnevernet opplever i dag. Samarbeidet kan organiseres og innrettes på ulike måter alt etter hvilke utfordringer og samarbeidsbehov man står overfor.

1.3.2 Aktuelle samarbeidsmodeller

I forhold til formell organisering, var forsøkene med interkommunale barnevern organisert enten etter Kommunelovens § 27, kjøpsavtalesamarbeid etter vertskommunemodellen eller som interkommunalt selskap (IKS). Barnevernsamarbeidet i Vest-Telemark var det eneste som var organisert som IKS. Flesteparten av de større samarbeidene var organisert etter Kommunelovens § 27. Disse samarbeidene ble ledet av et styre sammensatt av representanter fra hver av samarbeidskommunene, noe som ga bedre muligheter for politisk styring enn rene vertskommunesamarbeid. I alle samarbeidsforsøkene var leder for den interkommunale barneverntjenesten delegert myndighet til å fatte vedtak i henhold til barnevernloven. Flere av samarbeidene hadde imidlertid erfaringer med andre samarbeidsmodeller uten delegering av myndighet før forsøkene ble iverksatt.

Etter at evalueringen av forsøkene med interkommunale barnvern var avsluttet, er det foretatt endringer i kommuneloven som gjør at kommunene kan etablere samarbeid med overføring av myndighet uten at man går veien om Lov om forsøk i offentlig forvaltning. Det er nå anledning til å etablere vertskommunesamarbeid etter Kommunelovens § 28. Departementet har etter denne lovendringen innført en restriktiv praksis i forhold til å etablere nye forsøk med interkommunale

barnevern. Pågående forsøk med interkommunale barnevern har blitt pålagt å omorganisere samarbeidene slik at de er forankret i kommunelovens § 28.

I samarbeidet mellom Hof, Re og Holmestrand har det vært ønskelig å utrede minimum tre ulike modeller for samarbeid mellom kommunene. Disse omfatter både interkommunalt samarbeid om stillinger og modeller for interkommunal samorganisering med overføring av myndighet.

Gitt endringene i kommuneloven, er det to samarbeidsmodeller som er aktuelle for et fullt integrert interkommunalt barnevern. Disse er:

- Administrativt vertskommunesamarbeid etter kommunelovens § 28b
- Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd etter kommunelovens § 28c.

Av modeller for samarbeid som innebærer samarbeid om stillinger, kan flere løsninger være aktuelle. Vi har tidligere bl.a. sett eksempler på samarbeid om stillingsressurser i forhold til undersøkelse (felles undersøkelsesteam) og samarbeid i forhold til saker knyttet til omsorgsovertakelse. Det er både positive og negative erfaringer med disse løsningene.

Utredningsarbeidet munner ut i en samlet diskusjon av aktuelle samarbeidsmodeller for Hof, Re og Holmestrand. Formålet med dette har vært å forsøke å gi noen anbefalinger knyttet til valg av samarbeidsmodell ut fra de utfordringer kommunene står overfor i dag. I den forbindelse er det også trukket inn erfaringer fra lignende samarbeid i andre deler av landet.

2. Metode og gjennomføring

I dette utredningsarbeidet har vi basert oss på ulike datakilder. Vi har besøkt alle tre kommunene og gjennomført intervjuer med alle ansatte i barnevernet. Etatsledere og barnevernledere ble intervjuet hver for seg, mens intervjuene med de øvrige ansatte i barnevernet ble foretatt som gruppeintervju.

Videre er alle de tre rådmennene intervjuet på telefon. Intervjuene har vært viktige for å få kartlagt status og utfordringer knyttet til arbeidet i barnevernet, og i hvilken grad man opplever at interkommunale samarbeidsløsninger kan bidra til å bøte på de utfordringene man har, både i dag og i tiden som kommer.

Som grunnlag for å beskrive og vurdere sentrale utviklingstrekk knyttet til barneverntjenesten i de tre kommunene de siste årene, har vi benyttet KOSTRA-tall på nivå 3 fra SSB. Oppdaterte tall har kun vært tilgjengelig til og med 2007. Faktorer som har medført endringer i den siste tiden, er kommentert i teksten basert på innspill fra prosjektgruppen.

Som grunnlag for vurderinger av samarbeidsbehov og samarbeidsmuligheter, er erfaringer fra samarbeidsløsninger i andre interkommunale barnvernsamarbeid også trukket inn.

I rapporten gis det først en gjennomgang av status og utfordringer i barnevernet i dag (kap. 3). Deretter fokuserer kap. 4 på samarbeidsbehov og kap. 5 på aktuelle samarbeidsmodeller. Kap. 6 består av sammenfattende vurderinger og anbefalinger.

3. Status og utfordringer

3.1 Befolkningsgrunnlag

Hvordan man i den enkelte kommune velger å organisere barnevernsarbeidet, vil i stor grad ha sammenheng med befolkningsgrunnlaget i kommunen. Re og Holmestrand er omtrent like store kommuner målt i folketall. Nye tall fra SSB per 01.01.2009, viste da at Holmestrand hadde 9964 innbyggere, mens Re hadde 8527. Hof er en betydelig mindre kommune med et innbyggertall på 3058 på samme tidspunkt.

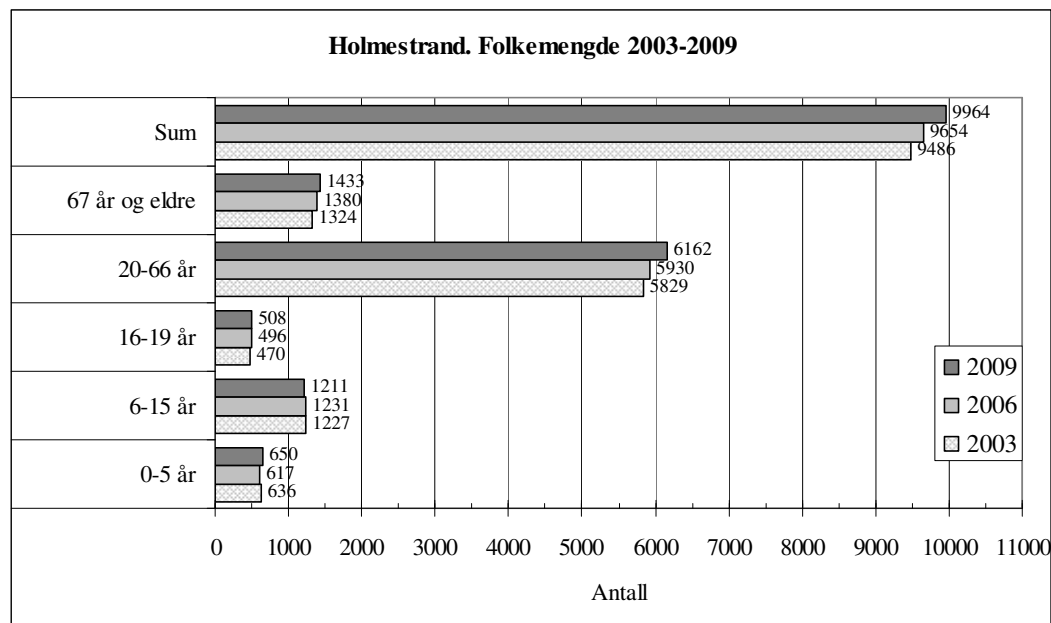
Holmestrand og Re har hatt vekst i folketallet de siste årene (Figur 1 og Figur 2). Fra 2003-2009 har innbyggertallet økt med litt over 5 % i disse kommunene. I Hof har det vært små endringer. Innbyggertallet har økt med 0,6 % i denne perioden, noe som tilsvarer en økning på 18 personer (jf. Figur 3).

I forhold til barnevernet er det naturlig nok utviklingen i de aldersgruppene som faller innenfor barnevernets ansvarsområde som er av størst interesse. Her har det vært relativt små endringer i alle tre kommunene de siste 6 årene. Den samlede økningen i folketallet i Re og Holmestrand fra 2002 og fram til i dag, skyldes i første rekke en vekst i aldersgruppene 20 år og eldre.

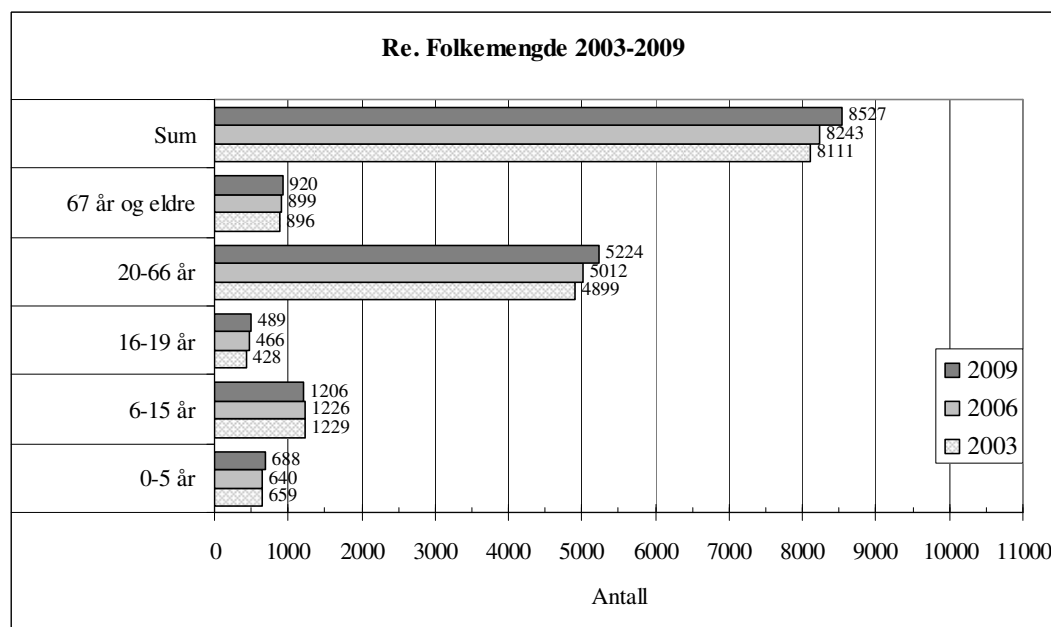
I forbindelse med SSB sine framskrivinger av folketallet fram mot 2025 (alternativ MMMM), forventes en viss nedgang i innbyggertallet for aldersgruppene 0-15 år både i Re og Hof, mens det i Holmestrand forventes en viss økning (jf. Figur 4- Figur 6). Samlet sett for de tre kommunene, synes således utviklingen av antall innbyggere i denne aldersgruppen å være relativt stabil i årene som kommer. Dette indikerer også at det for de tre kommunene sett under ett, ikke vil være behov for å justere nivået på barneverntjenesten som direkte følge av endringer i folketallet.

Den klart mest iøynefallende endringen, er den store økningen i andelen eldre. Dersom vi som vi ser på prognosen fra 2009, vil andelen i aldersgruppen 67 år øke

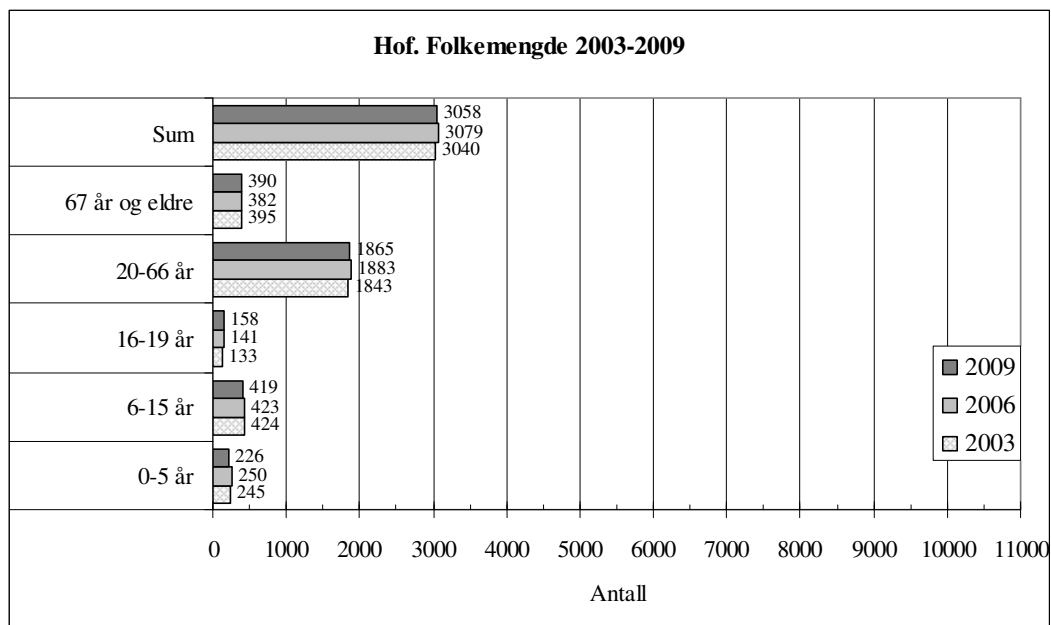
fram til 2025 med henholdsvis 54, 60 og 74 prosent i Holmestrand, Hof og Re (jf. Figur 7).

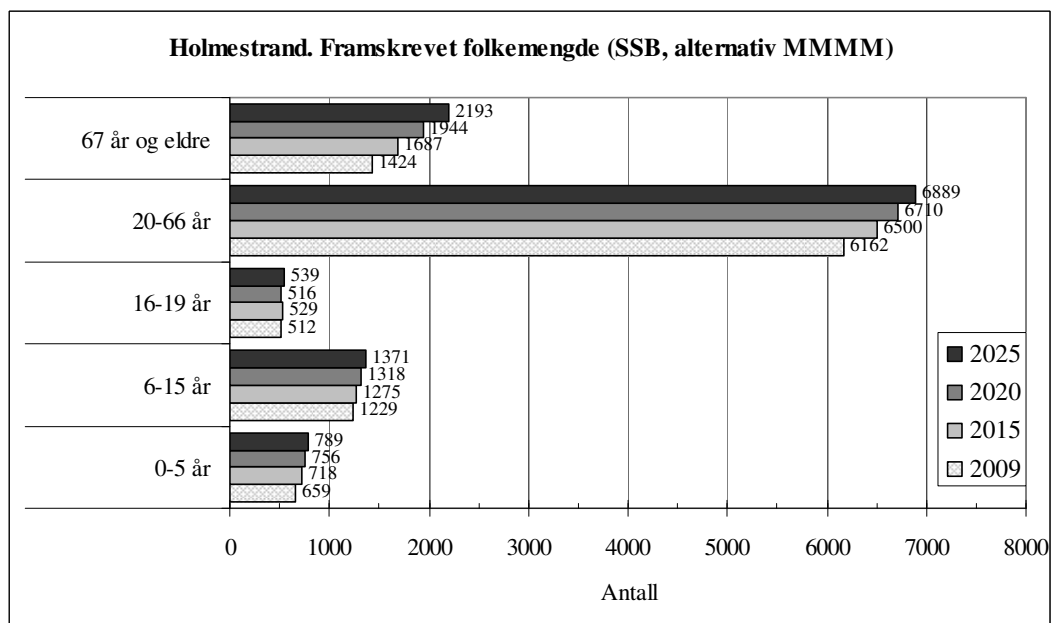
Figur 1 Holmestrand. Folkemengde 2003-2009.

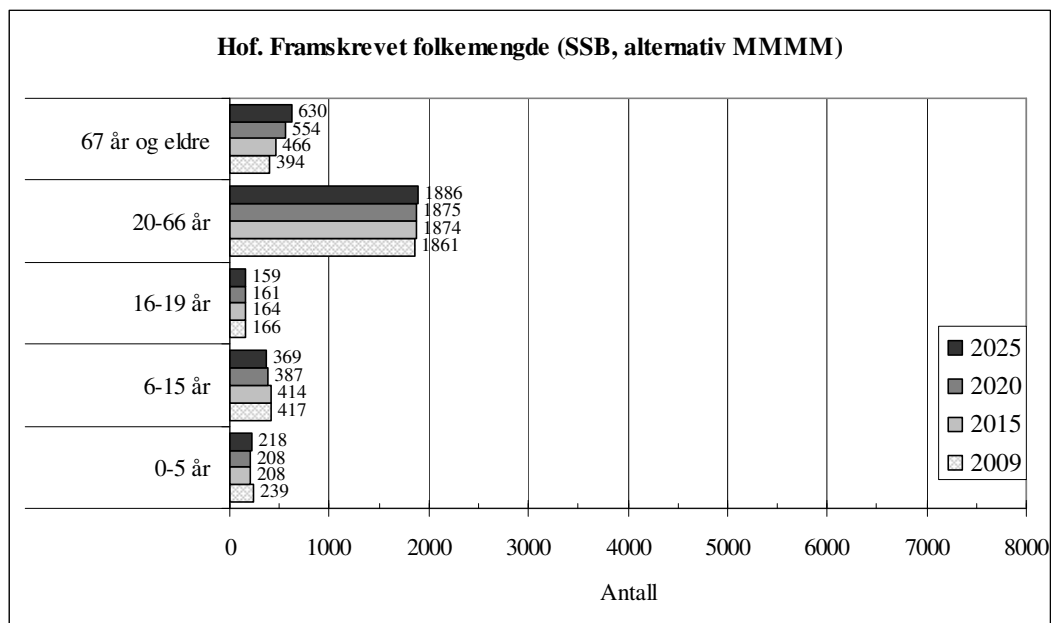
Figur 2 Re. Folkemengde 2003-2009.

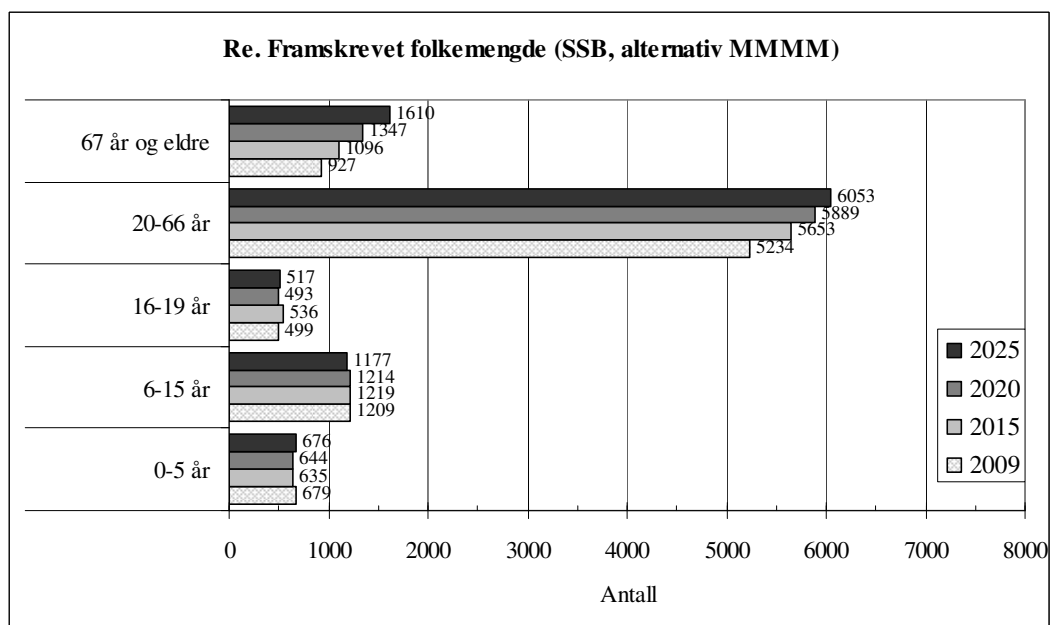
Figur 3 Hof. Folkemengde 2003-2009.

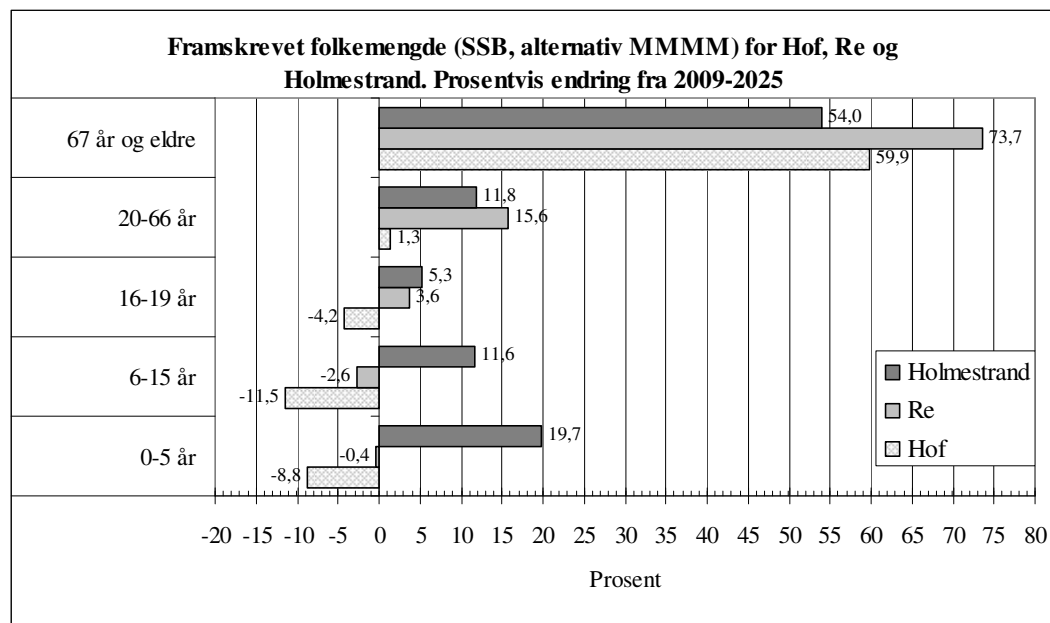
Figur 4 Holmestrand. Framskrevet folkemengde (SSB, alternativ MMMM).

Figur 5 Hof. Framskrevet folkemengde (SSB, alternativ MMMM).

Figur 6 Re. Framskrevet folkemengde (SSB, alternativ MMMM).

Figur 7 Framskrevet folkemengde (SSB, alternativ MMMM) for Hof, Re og Holmestrand. Prosentvis endring fra 2009-2025

3.2 Bemanning

Figur 8 viser situasjonen med henblikk på stillingsressurser i barnevernet i de tre kommunene for perioden 2005-2007.³ Antall stillinger har vært relativt konstant i Holmestrand de siste årene, mens det har vært en økning i Re og Hof. I Re har det vært en relativt jevn økning i antall stillinger etter kommunesammenslåingen i 2001. Før sammenslåingen var det 1 stilling i Ramnes og 0,8 i Våle.

Re har fram til nylig hatt 1 stilling som barnevernleder, 5 konsulentstillinger, 1 stilling som familieveileder, 0,85 stilling som sekretær og 0,5 stilling som miljøarbeider. I tillegg til dette har det vært 2 prosjektstillinger som jobber på ”Prosjekt 16-23” fram til 2010. Fra 1. mars 2009 har det imidlertid blitt foretatt en omorganisering som innebærer at familieveilederen, ”Prosjekt 16-23” og miljøarbeiderstillingen ikke lenger vil være underlagt barnevernet. Det vil si at stillingene som direkte er knyttet til barnevernet, nå består i 1 stilling som

³ Endelige KOSTRA-tall for 2008 foreløpig ikke tilgjengelige.

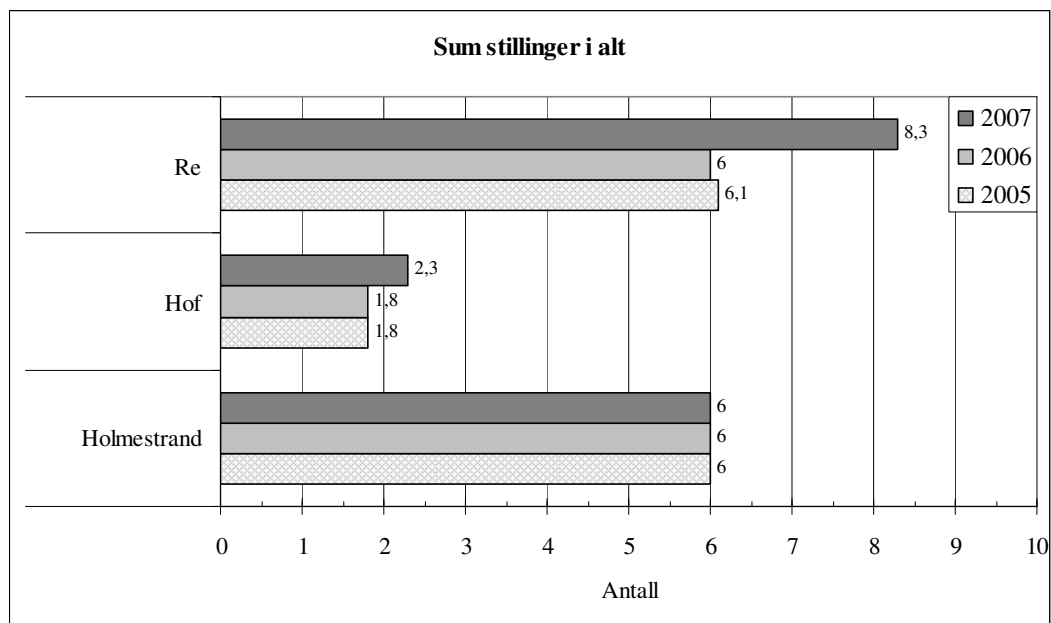
barnevernleder, 5 konsulentstillinger og 0,5 stilling som sekretær. Totalt utgjør dette 6,5 stillinger. Innholdet i omorganiseringen omtales nærmere i kap. 3.3.

Holmestrand har 6 stillinger totalt i barnevernet. Disse fordeler seg på 1 stilling som barnevernleder, 4 konsulentstillinger og 1 merkantil stilling. Hof har 2,8 stillinger, dvs. noe høyere enn det som framgår av Kostratallene for 2007 (jf. Figur 8 og Figur 9). I forbindelse med etablering av NAV ble barnevernet skilt ut med en barnevernleder og to konsulenter, hvorav den ene i 80 %.

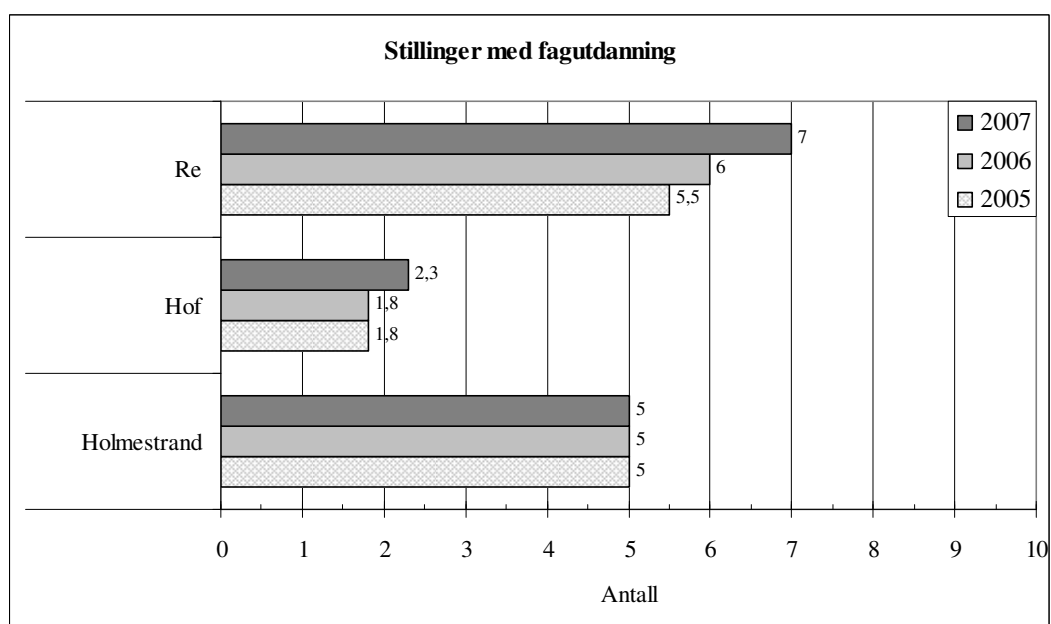
Dersom vi sammenligner bemanning med andre kommuner i Vestfold og landet for øvrig, synes antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn (0-17 år) i Holmestrand å ligge på samme nivå som gjennomsnittet for andre kommuner (jf. Figur 10). Re ligger imidlertid noe høyere. Det gjør også Hof, men pga. få innbyggere i kommunen, blir antallet stillinger med fagutdanning per 1000 barn i aldersgruppen 0-17 år høyere enn det reelle antallet stillinger i barnevernet.

I hovedsak jobber alle tre kommunene etter generalistmodellen, men det er noe spesialisering. Holmestrand har en egen fosterhjems konsulent. Til den merkantile stillingen er det også knyttet ansvar for å sørge for at barn som er plassert i Holmestrand fra andre kommuner, har tilsynsfører, og at rapporter blir utført som de skal. I Re har man en egen stilling som familieveileder. Man har også forsøkt med en egen stilling som fosterhjems konsulent, men opplevde at det ble litt sårbart. For øvrig fordeles noen oppgaver etter ansattes ønsker og preferanser. I Hof er det f.eks. en konsulent som har ansvar for adopsjonssaker. Hovedinntrykket er imidlertid at det er kapasitetsvurderinger som i størst grad er avgjørende for hvilke saker den enkelte skal arbeide med.

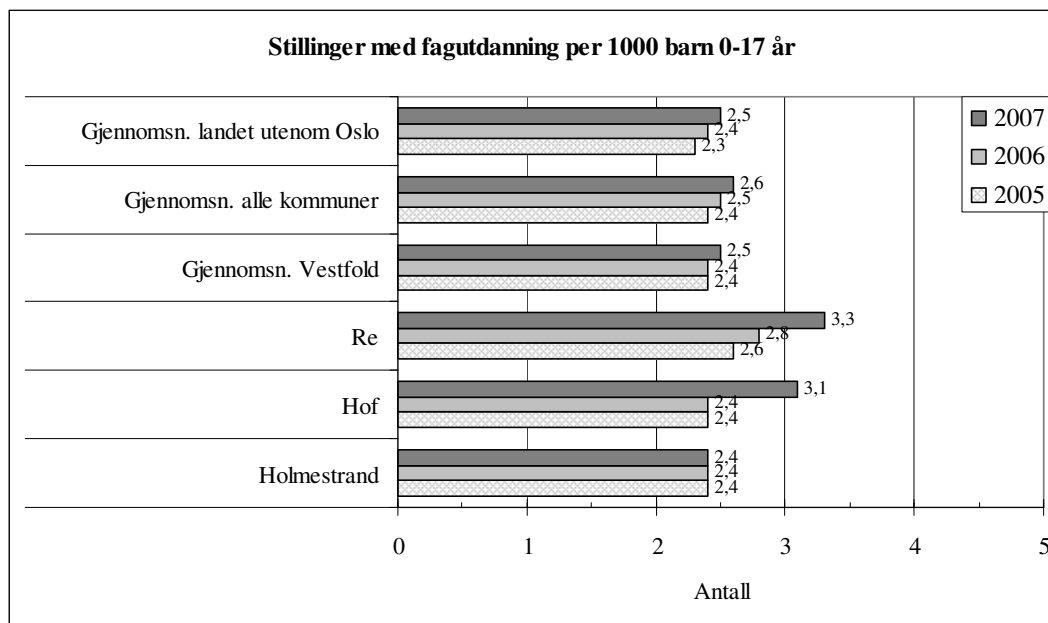
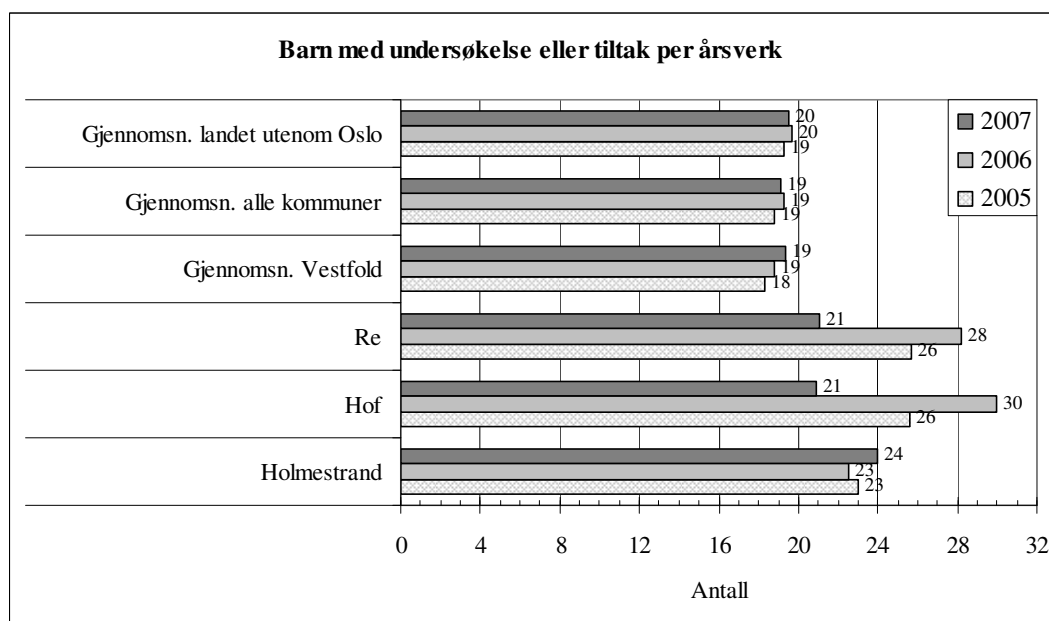
Figur 8 Sum stillinger i alt.⁴

Figur 9 Stillinger med fagutdanning.⁵

⁴ Etter omorganisering i Re fra 1. mars 2009, er det 6,5 stillinger totalt som er direkte knyttet til barnevern. Stillingene eksisterer videre men er overført til andre avdelinger.

⁵ Re har 6 fagstillinger fra 1. mars 2009.

 Figur 10 Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år.⁶

 Figur 11 Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk.⁷

⁶ Pga. få innbyggere i Hof, blir antallet stillinger med fagutdanning per 1000 barn aldersgruppen 0-17 år høyere enn det reelle antallet stillinger i barnevernet. For Re er det i 2007 lagt til grunn 7 stillinger med fagutdanning. Reduseres dette antallet til 6 stillinger, blir antall stillinger med fagutdanning per 1000 barn 2,8.

⁷ For 2007 ligger 7 årsverk til grunn for beregningene. Reduseres dette tallet til 6, resulterer dette i 24 barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk.

3.3 Organisering

Barnevernets plassering i kommunenes organisasjonskart har vært endret den siste tiden, bl.a. som følge av etablering av felles NAV-kontor i kommunene.

I Holmestrand er barnvernet i dag plassert under virksomhet for helse og oppvekst. Denne virksomheten omfatter seks avdelinger, hvorav barneverntjenester er en. De øvrige avdelingene omfatter helsesøster- og jordmortjeneste, kommunelegekontor og kommuneoverlegefunksjon, ergo- og fysioterapitjeneste, psykisk helsetjeneste for barn og unge og tiltak for enslige mindreårige flyktninger. Denne organiseringen har vært gjeldende fra 1. februar 2008. Formålet med omorganiseringen i Holmestrand har også vært å gå over til en tonivåmodell hvor man fjerner områdeledernivået, og søkte å etablere selvstendige og mer robuste virksomheter.

I Re har barnevernet vært organisert under den såkalte Rådgivningstjenesten, som hatt ansvar for kommunens tjenester innen barnevern, sosialtjeneste, flyktning og innvandrerkontor, boligkontor og alkoholkontroll. Virksomheten har i tillegg hatt en forebyggende virksomhet innen grønn omsorg ("Etter skoletid"). Videre er det etablert et prosjekt tilknyttet barnevernet ("Prosjekt 16-23") som henspeiler på tiltak for ungdom i aldersgruppen 16-23 år. Prosjektets målsetting er å skape et godt tilbud for de ungdommene som strever i forhold til skole og arbeid. Prosjektet er treårig og støttes og finansieres av Barne- og likestillingsdepartementet.

I løpet av utredningsperioden har barneverntjenesten i Re vært berørt av en omorganisering av Rådgivningstjenesten. Med unntak av barneverntjenesten, har resten av Rådgivningstjenesten gått inn i NAV. Fra 1. mars har barnevernet blitt flyttet over i ny virksomhet som heter Barn og unge sammen med helsetjenesten. Her skal det arbeides etter en modell som benevnes som familiesenter. Den nye virksomheten får tre avdelinger - hvor den ene har fokus på forebygging (helsestasjon, skolehelsetjeneste, familieveiledning, Etter skoletid, familiesenteret og koordinator i senteret), den andre oppfølging (barnevern og kompetansegrupper som jobber på tvers) og den tredje rehabilitering (ergoterapitjenester og fysioterapi). Tidligere leder av helsestasjonen skal være koordinator av

familiesenteret. Formålet er å etablere et tverrfaglig lavterskeltilbud med økt fokus på forebyggende arbeid. PP-tjenesten og Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUPA) skal også delta i dette samarbeidet. Det er verdt å merke seg at de av oppgavene som tidligere lå til barnevernet (familieveiledning og Etter skoletid) er flyttet fra barnevernet og over i forebyggende avdeling. "Prosjekt 16-23", er nå lagt direkte under virksomhetsleder for barn og unge.

Før etableringen av NAV, var det i Hof felles leder for sosialtjenesten og barnevernet. Etter etableringen av NAV ble barnevernet skilt ut med egen barnevernleder og holder nå til i egne lokaler. Barnevernleder er formelt sett underlagt NAV-leder.

Alle de tre kommunene er knyttet til felles barnevernvakt for Vestfold. Ved akutt saker utenom arbeidstid kan Barnevernvakta i Tønsberg kontaktes.

IT-systemene som brukes er de samme for de tre kommunene. Alle kommunene bruker Familia. Re, Hof og Andebu samarbeider i dag om felles server på Andebu, noe som innebærer at systemene har felles vedlikehold og oppdatering.

3.4 Tjenestetilbud, samarbeid og kompetanse

Sentrale oppgaver som er felles for barnevernet i alle tre kommuner omfatter meldinger, råd og veiledning, hjelpetiltak i hjemmet, plasseringstiltak utenfor hjemmet samt fosterhjem og adoptivhjem. I alle kommunene har det vært arbeidet med å styrke tjenestetilbud, samarbeid og kompetanse de senere årene. Spesielt har det vært lagt vekt på å styrke samarbeidet rettet mot det forebyggende arbeidet. Basert på Kostra-tall, har vi her sammenstilt data om omfang av undersøkelser og hovedtyper av tiltak over en periode på tre år (fra 2005-2007).

Når det gjelder antall barn som er registrert med undersøkelse eller tiltak per år (jf. Figur 12), ser vi at det er Re som har flest saker, og her har det også vært en større økning i saksmengden sammenlignet med de andre kommunene. Denne økningen ser ut til å fordele seg relativt jevnt på tiltak i opprinnelig familie og tiltak utenfor

opprinnelig familie (Figur 13 og Figur 14). Økningen av det faktiske antall saker er naturlig nok mindre for tiltak utenfor hjemmet, men den prosentvise økningen ligger på ca. 50 % på begge disse områdene. Re skiller seg også ut med en høyere andel barn med undersøkelser og tiltak enn de andre to kommunene, også i forhold til det som er vanlig i Vestfold og landet for øvrig (Figur 15 og Figur 16). En relativt stor andel undersøkelser med behandlingstid over 3 måneder, spesielt i 2006, viser at barnevernet har slitt med kapasitetsproblemer (jf. Figur 17). Situasjonen synes å ha bedret seg nå. Som vi har sett i det foregående, har kapasiteten i barnevernet blitt kraftig styrket siden sammenslåingen av Våle og Ramnes i 2001. I den forbindelse kan det være verdt å vise til erfaringer med etablering av interkommunale barnevern i andre deler av landet (Brandtzæg 2006). Her er det flere som erfarer at en styrking av barneverntjenesten er noe som i seg selv bidrar til at saksmengden øker. Dette fordi man får et barnevern som fungerer, som yter bedre tjenester og som er i stand til å håndtere saker på en bedre måte enn tidligere. Det bekreftes at man har lignende erfaringer i etterkant av sammenslåingen av Våle og Ramnes.

Som nevnt, er barnevernet i Re involvert i en omorganisering, hvor man har etablert et familiesenter. Noe av hensikten med dette er en ytterligere styrking av barnevernet ved å legge opp til et tett samarbeid mellom de ulike faggrupper som skal arbeide med barn og unge. Det legges opp til en samhandling som også baserer seg på felles kontormiljø. Familiesenteret vil ha en koordinator som jobber i 100 % (psykiatrisk sykepleier) og som støtter seg til et kompetanseteam som består av leder for PPT, barnvernleder og leder for tiltak for funksjonshemmede. Koordinatoren har fått delegert myndighet til også å trekke inn annen nødvendig kompetanse. Skolene blir prioritert i den forbindelse. Kompetanseteamet skal ha faste møter en dag hver uke, og BUPA, som holder til i Holmestrand, skal være med hver 14. dag. Her skal det være åpne møter som alle har anledning til å melde seg på. Målsetningen er å styrke det tverrfaglige forebyggende arbeidet. I familiesenteret skal det jobbes med saker som er mer komplekse, samtidig som man ønsker å komme inn så tidlig inn som mulig. Opplegget er foreløpig ikke helt på plass, men det er også tanker om at barnevernmeldinger som ikke er helt opplagte tunge barnevernsaker, kan avklares der.

Det er behov for å videreutvikle og utvikle nye verktøy i arbeidet med barn og unge. I den forbindelse er tanken at barne- og familiesenteret skal kunne tilby kurs, gruppevirksomhet på forskjellige satsingsområder, f.eks. i forhold til foreldre. Videre er det ønskelig å lage små kompetanseteam på 2-3 personer på tvers av faggrupper som kan fordype seg på enkelte utfordrende fagområder. I første omgang er det tenkt på team med ansatte i barnevernet og helsestasjonen. Eksempel på utfordrende områder er rus, familievold, overgrepssproblematikk og samlivsbrudd. Dette er noe som det er ønskelig å videreutvikle framover. Det signaliseres også behov for en miljøarbeidertjeneste som kan settes inn i familier som sliter og hvor det er fare for at situasjonen skal utvikle seg til en omsorgsovertagelse.

Barnevernet har hatt en familieveileder i 100 % som har jobbet med familieveiledning basert på Martemeo-metodikk. Kapasiteten til denne spesialfunksjonen ble ikke utnyttet fullt ut av barnevernet, og man åpnet for at PPT og helsetjenesten også kunne henvise til familieveilederen. I forbindelse med omorganiseringen har familieveilederen blitt flyttet fra barnevern og over i den forebyggende avdelingen. Det samme har skjedd med tiltaket ”Etter skoletid”. Dette er et tilbud barn som ikke nødvendigvis har tiltak fra barnevernet, men som har behov for å aktivisere seg og styrke den sosiale kompetansen.

I Holmestrand og Hof synes omfanget av saker totalt sett å være mer stabilt, og mer på nivå med gjennomsnittet i Vestfold og landet for øvrig. I Holmestrand synes det imidlertid å være en tendens til at antall saker med tiltak utenfor opprinnelig familie har gått ned, samtidig som antall undersøkelser og tiltak i opprinnelig familie har økt. Dette er også en tendens som bekreftes gjennom intervjuene, og hvor det blir trukket fram at SAMBUH-modellen⁸ har virket veldig positivt. I Holmestrand har det vært jobbet systematisk med å utvikle et samarbeid etter denne modellen siden 2002. Gjennom en systemrevisjon som ble foretatt av fylkeslegen i 2002, ble det blant annet anmerket at samarbeidet mellom de kommunale etater som har ansvar for barn og unge, ikke i tilstrekkelig grad var strukturert slik at barn og unge med psykiske problemer var sikret samordning og samhandling om hjelpetilbudene. Det var heller ikke avklart hvilken instans i

---

⁸ Jf. fotnote 1

kommunen som hadde ansvar for utarbeidelse av individuelle planer for pasienter med behov for langvarige og koordinerte tjenester. For å ta tak i disse utfordringene, ble det ansatt en konsulent som fikk ansvar for å utarbeide rutiner for bedre samhandling. Dette arbeidet resulterte i en metodeperm til bruk i saker som krever samordnede tjenester for barn og unge i Holmestrand (SAMBUH-permen). Målsettingen med SAMBUH-permen har vært å forplikte de ulike partene innenfor offentlige oppveksttiltak til å samarbeide i saker der det er bekymringer for barn eller unge i kommunen. SAMBUH-permen skal derfor gi oversikt over de ulike instansenes oppgaver og ansvar og gi oversikt over hvordan den enkelte forventes å delta i og løse en bekymringssak. Det legges til grunn et felles ansvar for å hjelpe barn, ungdom og deres familier med å finne løsninger med minst mulig inngrep i barn og unges liv.

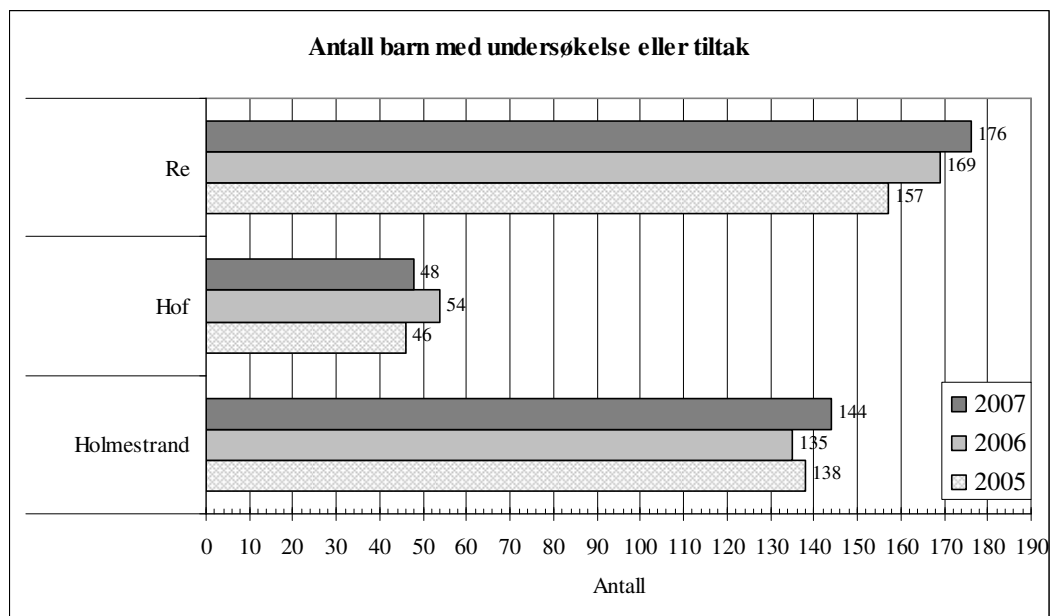
Det har blitt brukt mye tid på å implementere SAMBUH-rutinene, og det ble arrangert mange møter hvor tjenestene presenterte seg for hverandre, og hvor man hadde felles opplæring, f.eks. i forhold til taushetsplikt og samtykkekompetanse. Det har nå vært regelmessige SAMBUH-møter i skoler og barnehager over en treårsperiode, hvor aktuelle instanser deltar. Erfaringene har vært at rutinene og systemene fungerer bedre og bedre etter hvert som man møtes og blir bedre kjent. Resultatet har vært at det har blitt lettere for samarbeidspartnere å ta kontakt med barnevernet, noe som har resultert i flere undersøkelser. Samtidig pekes det også på at man har fått styrket barnevernet i et mer utvidet perspektiv, dvs. at det også gjøres mye godt "barnevernsarbeid" i andre instanser, f.eks. gjennom psykisk helsetjeneste for barn og unge og helsesøstertjenesten. At man har fått psykisk helsetjeneste for barn og unge i eget hus, bidrar til å lette samarbeidet.

Det pekes spesielt på at nye rutiner har bidratt til at man kommer tidligere inn i saker i samarbeid med helsesøster, psykisk helsetjeneste for barn og unge og PP-tjenesten. Det hevdes at dette har blitt lettere når man har fått samarbeidsfora hvor man har blitt kjent – det har f.eks. blitt lettere å ta kontakt og drøfte saker anonymt. Det har blitt lettere å utnytte hverandres kunnskap og kompetanse. Det hevdes at barnevernet har blitt mer synlig og kjent blant samarbeidspartnere og andre, og at myten om at "barnevernet er farlig" har endret seg noe. Det har blitt lettere å ta kontakt med barnevernet og dermed også å komme inn i saker på et tidligere tidspunkt.

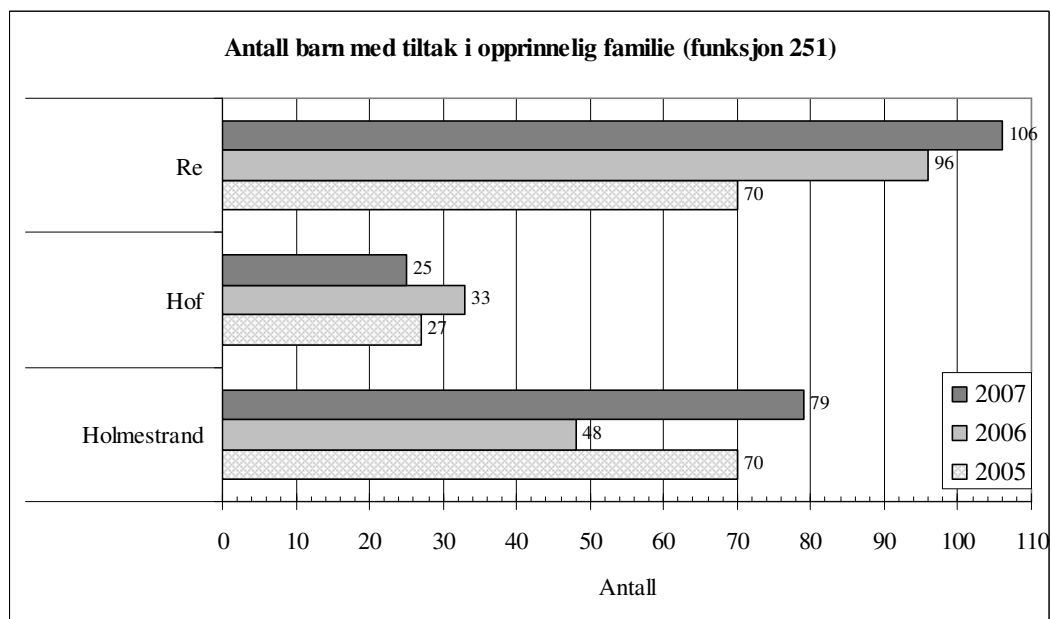
Hof er en liten kommune, og har naturligvis få saker sammenlignet med de andre kommunene. Det synes også å være mindre variasjon i saksmengden fra år til år. Det har imidlertid vært enkeltsaker som har vært krevende. I Hof er det også blitt foretatt en styrking av barnevernet, og det har blitt lagt vekt på å styrke og utvikle samarbeidet med andre hjelpeinstanser i kommunen. Man har økt bemanningen og fått på plass månedlige fagmøter med representanter fra skolen, psykisk helsetjeneste, helsestasjon og PPT. Her drøftes enkeltsaker og saker av mer prinsipiell karakter. Dersom man diskuterer enkeltsaker som det er viktig at flere instanser er involvert i, innhentes samtykke fra foreldre. Det kan f.eks. være tiltak i skolen eller tiltak i hjemmet med avlastning. Dette bidrar til at man kan sette sammen en tiltakspakke med bidrag fra ulike aktører. Saker kan også diskuteres anonymt i fagmøte, men dette er noe som kan være vanskelig i en liten kommune, og som man har hatt visse utfordringer i forhold til. Man har nå fått på plass en del formaliteter og rutiner som gjør at dette nå går lettere, dvs. hvordan saker skal diskuteres anonymt, hvem som skal være til stede og hvordan saken eventuelt skal håndteres videre. Dersom det er behov for å gå videre med en sak som drøftes anonymt, ber man om samtykke. Erfaringene er at det er få som nekter samtykke, og at de føler seg bedre ivaretatt når de vet at flere er involvert.

I og med at det er kort tid siden disse tiltakene har blitt satt i verk, er det foreløpig ikke mulig å avdekke effekter av dette gjennom tilgjengelig statistikk. Figur 15 viser at andelen barn med undersøkelse i forhold til antall innbyggere i alderen 0-17 år, har vært noe lavere i Hof enn gjennomsnittet for andre kommuner. Dette kan ha sammenheng med at det har vært få stillinger i barnevernet, og at man har hatt problemer med å opprettholde tilstrekkelig bemanning i forbindelse med sykdom og permisjoner.

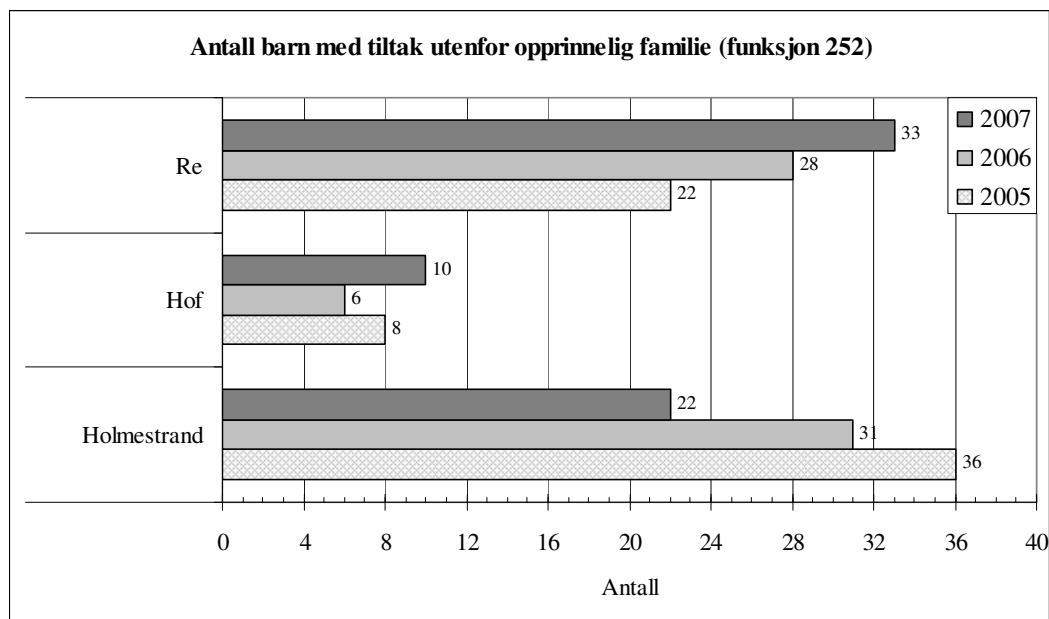

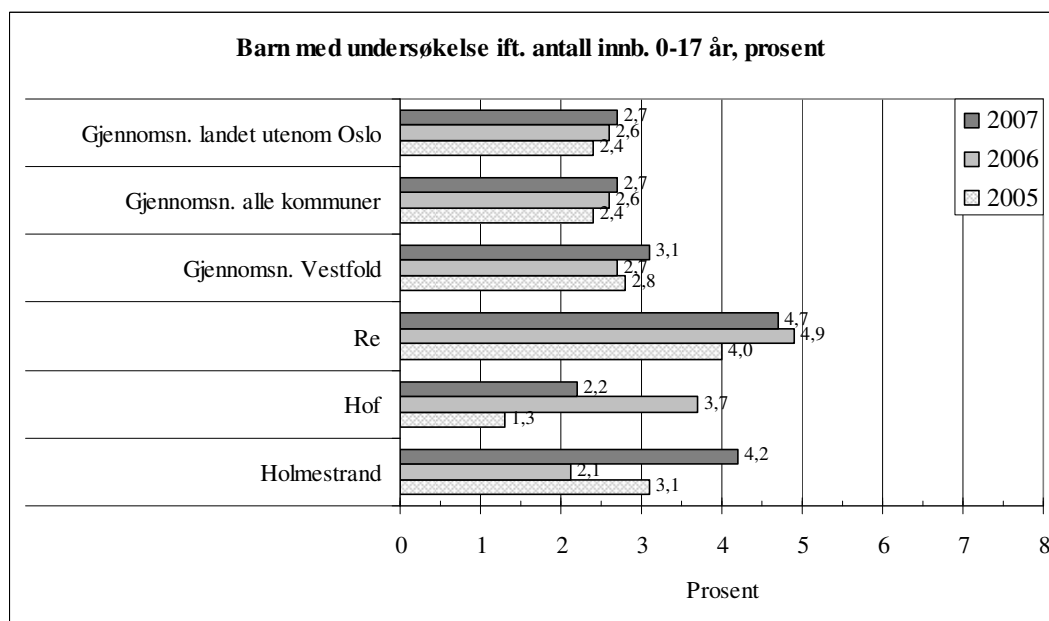
Figur 12 Antall barn med undersøkelse eller tiltak.

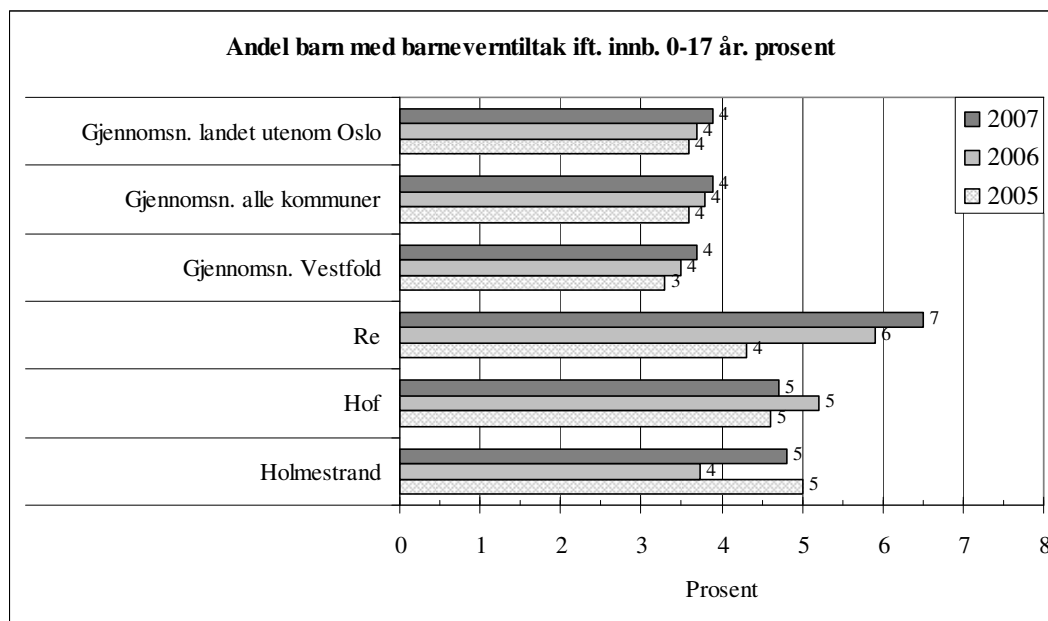
Figur 13 Antall barn med tiltak i opprinnelig familie (funksjon 251).

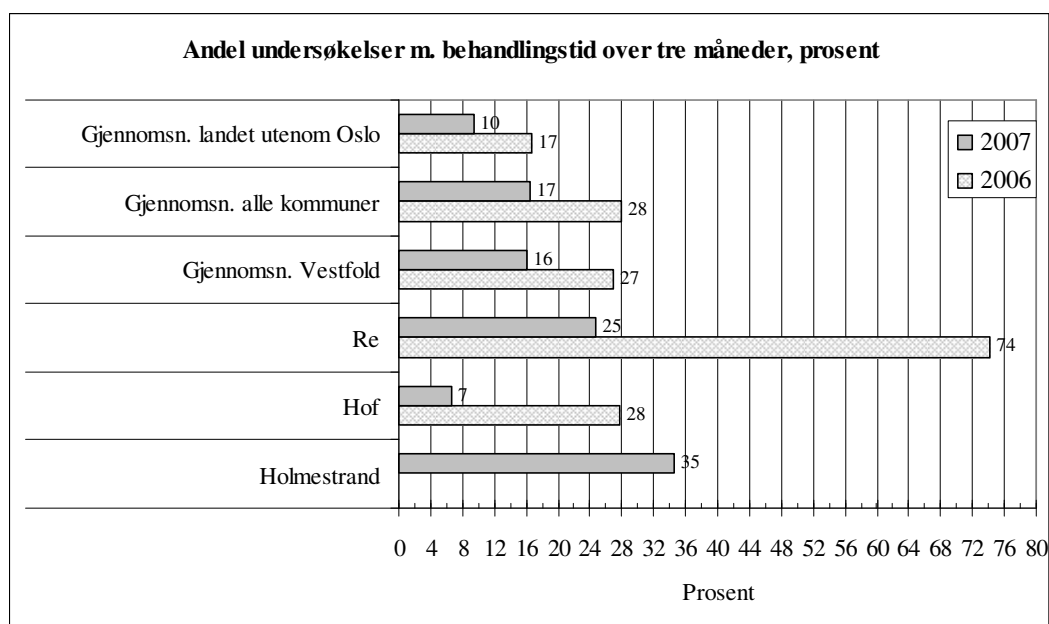
Figur 14 Antall barn med tiltak utenfor opprinnelig familie (funksjon 252).

Figur 15 Barn med undersøkelse ift. antall innb. 0-17 år, prosent.

Figur 16 Andel barn med barneverntiltak ift. innb. 0-17 år, prosent.

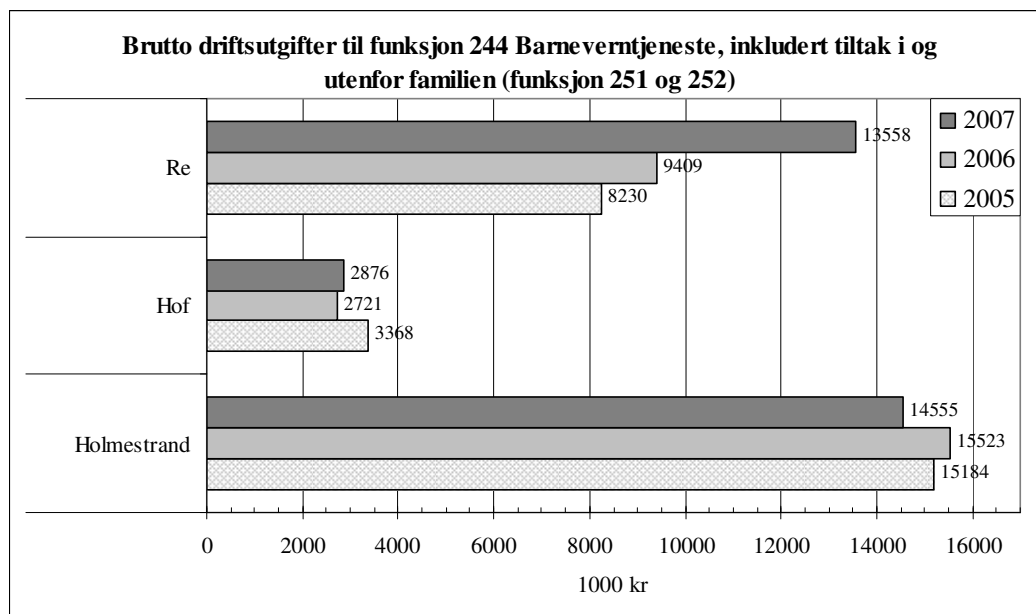
Figur 17 Andel undersøkelser m. behandlingstid over tre måneder, prosent. Mangler data for 2005 for alle kommuner. For Holmestrand mangler også data for 2006.

3.5 Økonomi

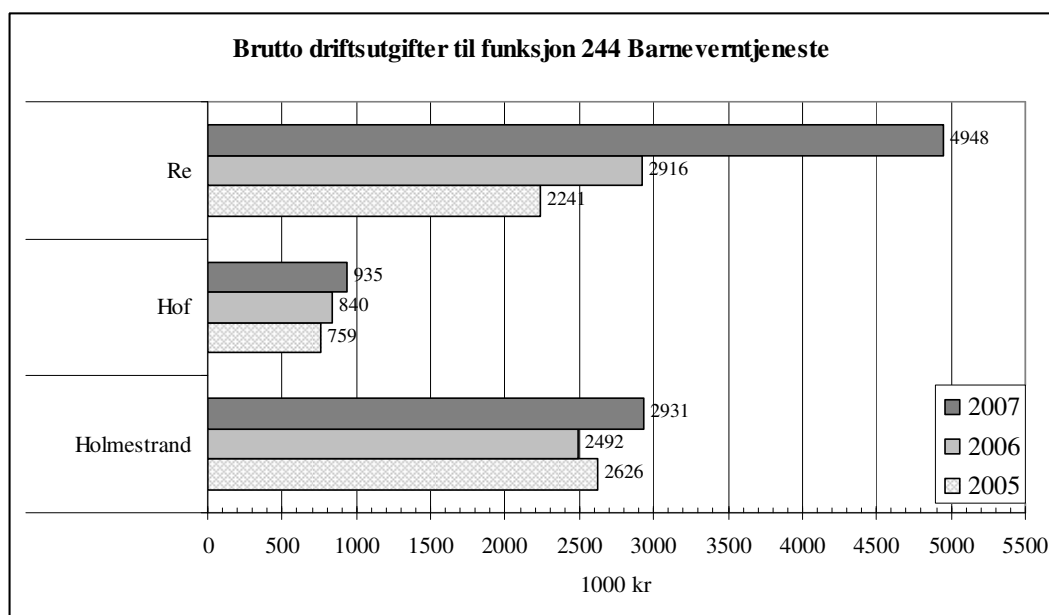

Oversikt over kostnader knyttet til barnverntjenesten er av interesse i mange sammenhenger. Målsetningen for alle kommuner bør være å ha et barnevern som er robust, har høy kompetanse og som yter tjenester av høy kvalitet. Ut fra økonomiske vurderinger vil det samtidig være viktig at man klarer å organisere og innrette arbeidet på en slik måte at tjenesten blir utført på en mest mulig kostnadseffektiv måte. I KOSTRA er utgifter til barnvern fordelt på drift, tiltak i familien og tiltak utenfor familien. Tiltak i familien er tiltak av forebyggende karakter, mens tiltak utenfor familien er knyttet til omsorgsovertakelser, fosterhjems plasseringer, institusjons plasseringer o.l. Tiltak utenfor familien er som oftest dyre og svært ressurskrevende tiltak. Videre kan prosesser knyttet til omsorgsovertakelse være svært belastende og krevende for alle impliserte parter. Det kan derfor være en fordel, både av menneskelige og økonomiske hensyn, å ha et barnevern som evner å jobbe godt i forhold til det forebyggende. Det vil med andre ord innebære å ha fokus på å komme inn i saker på et tidlig tidspunkt og sette inn målrettede tiltak for å hindre at saker utvikler seg til å bli tunge og belastende omsorgssaker.

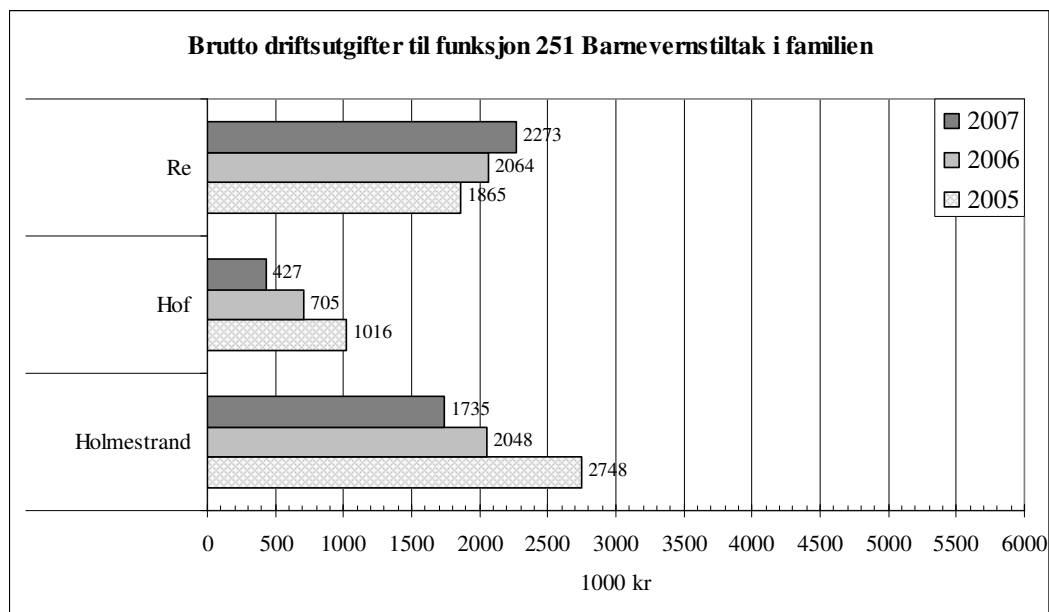
Figur 18 viser fordeling av totale utgifter til barnevern fra 2005 til 2007. Vi ser at utgiftene synes å være relativt stabile, med unntak for Re kommune. Re kommune har hatt en betydelig økning i utgiftene, noe som både gjenspeiler en økning i bemanningen og tiltak i og utenfor familien (jf. Figur 19 - Figur 21). Dersom vi ser på de samlede utgiftene til barnevern per barn med undersøkelse eller tiltak, er det Holmestrand som skiller seg ut med de høyeste kostnadene (jf. Figur 22). Årsaken er høye kostnader knyttet til tiltak utenfor familien (jf. Figur 25). Både Hof og Holmestrand har driftutgifter per barn som ligger under gjennomsnittet i Vestfold og landet for øvrig. Årsaken til dette synes ikke å være at bemanningen er lavere sammenlignet med andre kommuner, men at antall undersøkelser og tiltak er noe høyere. Dette bidrar til at antall saker per årsverk er noe høyere enn gjennomsnittet. Re synes å ligge på nivå med landsgjennomsnittet.

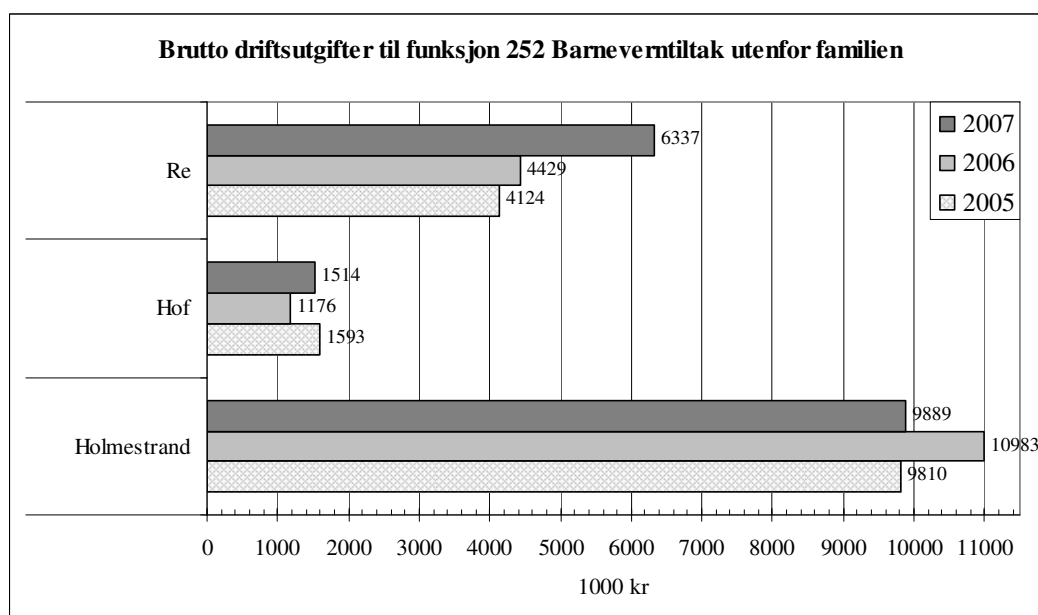
Figur 18 Brutto driftsutgifter til funksjon 244 Barneverntjeneste, inkludert tiltak i og utenfor familien (funksjon 251 og 252).

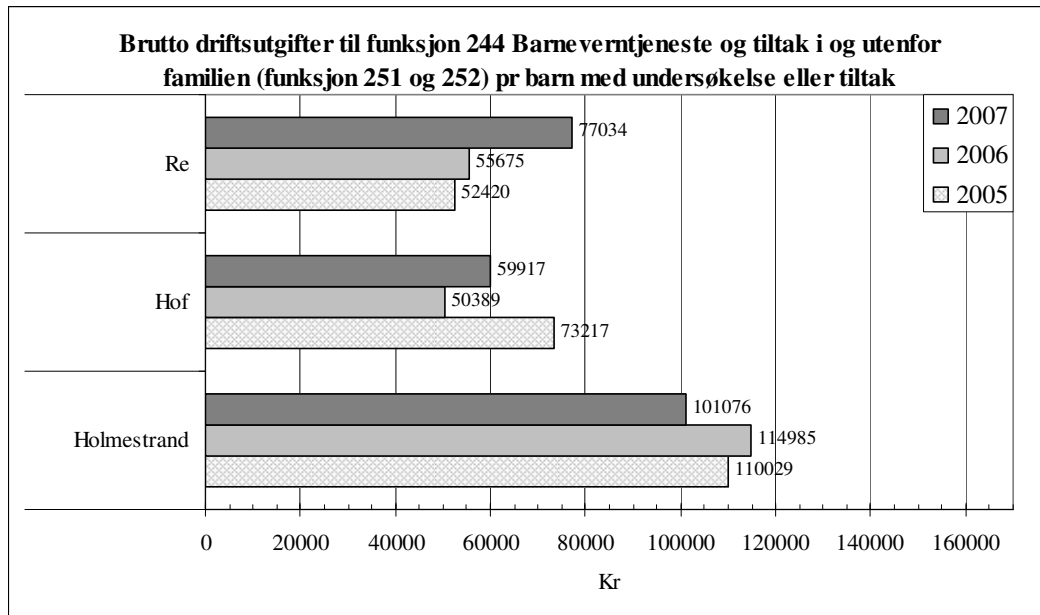
Figur 19 Brutto driftsutgifter til funksjon 244 Barneverntjeneste

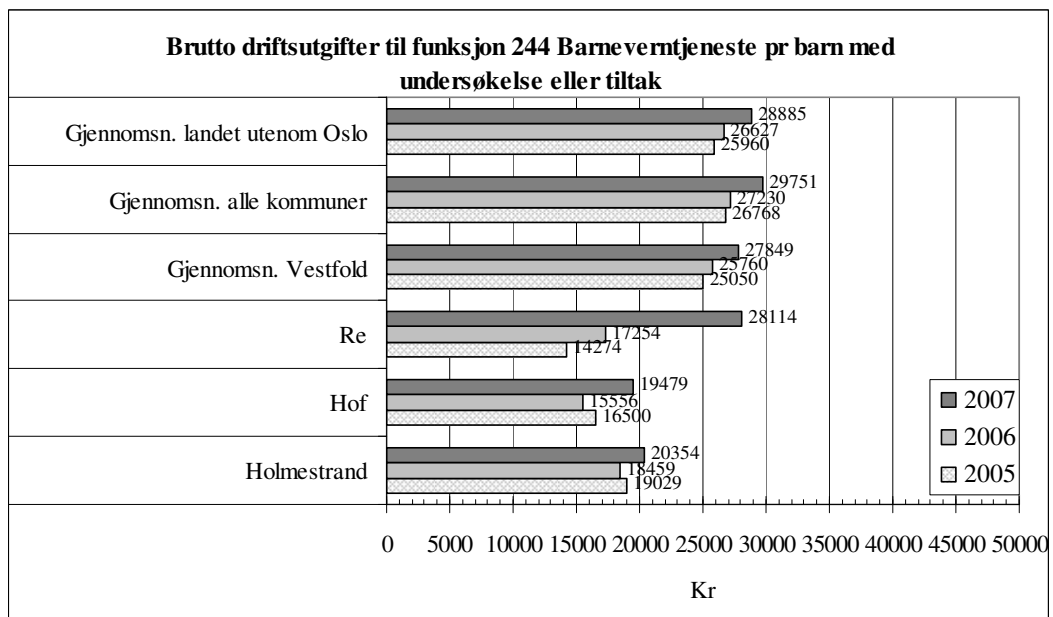
Figur 20 Brutto driftsutgifter til funksjon 251 Barnevernstiltak i familien.

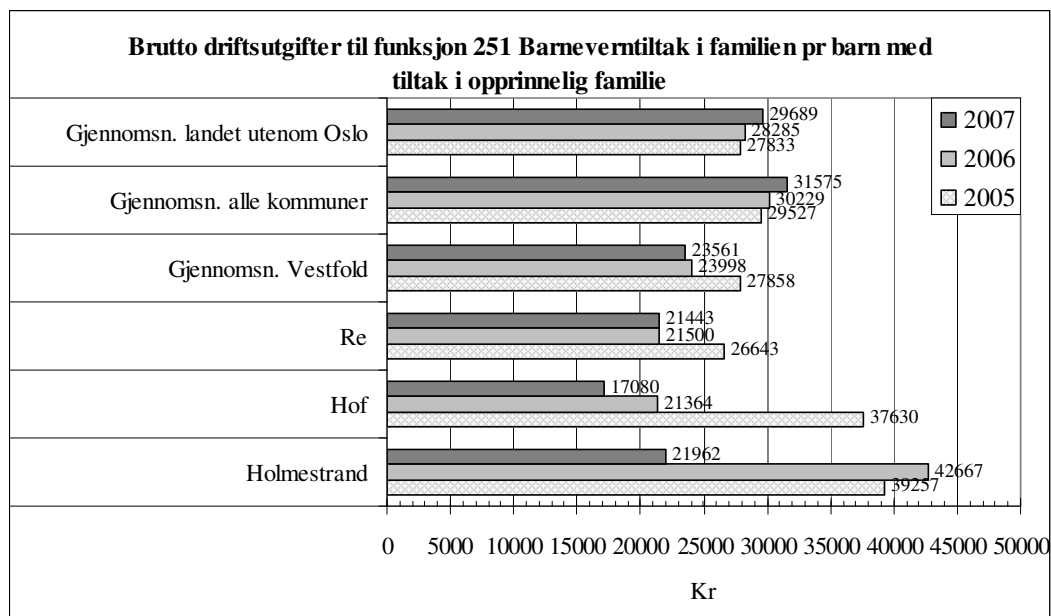
Figur 21 Brutto driftsutgifter til funksjon 252 Barneverntiltak utenfor familien.

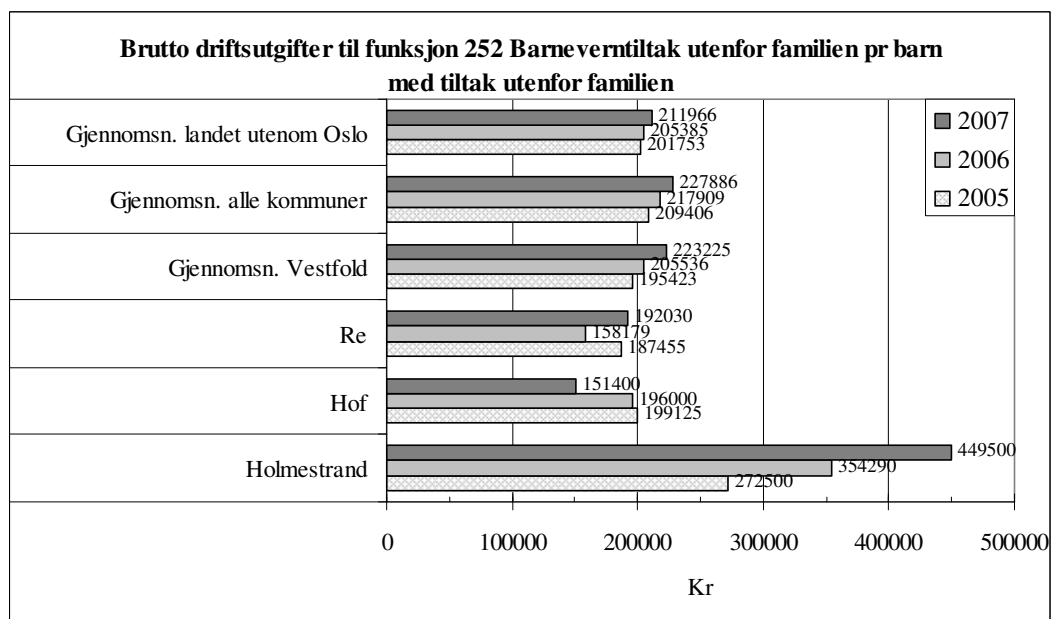
Figur 22 Brutto driftsutgifter til funksjon 244 Barneverntjeneste og tiltak i og utenfor familien (funksjon 251 og 252) pr barn med undersøkelse eller tiltak.

Figur 23 Brutto driftsutgifter til funksjon 244 Barneverntjeneste pr barn med undersøkelse eller tiltak.

Figur 24 Brutto driftsutgifter til funksjon 251 Barneverntiltak i familien pr barn med tiltak i opprinnelig familie.

Figur 25 Brutto driftsutgifter til funksjon 252 Barneverntiltak utenfor familien pr barn med tiltak utenfor familien.

4. Samarbeidsbehov

4.1 Holmestrand

Inntrykket er at barnevernsarbeidet i Holmestrand har vært i positiv utvikling de senere årene, spesielt som følge av økt samarbeid etter SAMBUH-modellen. Det som fremdeles pekes på som utfordringer er bl.a. å komme tidligere inn i saker. Det blir arbeidet for å bli bedre på dette, men det hevdes at det fortsatt er en vei å gå. Det er en jobb å gjøre for å få alle samarbeidspartnere og andre til å forstå at barnevernet ikke er siste utvei. Videre framholdes det at det har vært lite fokus på rus blant ungdom og at det er få kommunale kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge. Samtidig blir det pekt på at utfordringer i forhold til rus og alvorlig atferd ikke er noe stor problem. Det blir også gitt uttrykk for at Holmestrand har et lite barnevern, og dette kan skape utfordringer, f.eks. i forhold til akutt plasseringer. Videre nevnes forbedringsmuligheter i forhold til internkontroll, rutiner, prosedyrer og krav til tiltaksplaner. Ellers peker flere på at det kunne vært behov for en konsulent med ansvar for råd og veiledning i hjemmet, og som har anledning til å følge tettere opp enn det man har anledning til gjennom vanlig saksbehandling. Det brukes mye tid på samvær i hjemmet, og enkelte saksbehandlere opplever det som en utfordring å både skulle utrede og selv bistå med tiltak etterpå. Denne dobbeltrollen kan være vanskelig. Ved et større barnevern kunne det vært lettere å spille på hverandres ressurser, kompetanse og erfaring.

De ansatte er åpne for å vurdere interkommunalt samarbeid som grunnlag for å løse utfordringene, men det er en del usikkerhet i forhold til hva slags form samarbeidet skal ha. Det er i utgangspunktet en skepsis til et fullt sammenslått barnevern fordi man ønsker å beholde barnevernet ”i kommunen”. Bakgrunnen til dette er at man nå har fått til et godt samarbeid på tvers av ulike hjelpeinstanser, man har fått et utvidet perspektiv på barnevernsarbeidet, og man er redd for at dette blir skadelidende dersom tilgjengeligheten og nærheten til barnevernet blir redusert. Tanken på å flytte alle medarbeiderne i barnvernet til en ”fjerde posisjon” føles som et tap. Nærheten og det samarbeidet man har etablert, har resultert i at terskelen for å ta kontakt og samarbeide på tvers har blitt lavere. Gjennom

SAMBUH-modellen arbeider man for å viske ut skottene mellom ulike hjelpeinstanser slik at disse i større grad ser seg selv som en enhet. Man har gjort flere positive grep i forhold til barnevernet, og det blir sett på som viktig at et interkommunalt samarbeid ikke får en form som bidrar til at disse blir reversert. Andre utfordringer som også trekkes fram, er redusert tilgjengelighet til barnvernleder og at barnevernleder vil få en annen rolle enn i dag. Videre er det også en frykt for større arbeidsmengde, mindre ressurser og mer reising. Det blir et større geografisk område å ha oversikt over.

Samtidig blir det også gitt uttrykk for at utgangspunktet for et interkommunalt samarbeid virker spennende, og at det kan være positivt å få flere personer å spille på. Dagens barnevern gir i liten grad rom for faglig spesialisering. På spørsmål knyttet til behov og ønsker om det, er oppfatningene varierende. Noen ser det som spennende å kunne dykke ned i et område, mens andre føler at det beste er å drive med litt av hvert, dvs. å ha varierte oppgaver og være med på hele prosessen. Dette bidrar til at man får oversikt, et eierforhold til kontoret og et engasjement for arbeidet.

Det er ikke dermed sagt at det ikke er åpenhet for samarbeid. Det er en erkjennelse at barnevernet i Holmestrand ikke er større enn det må være, at barnevernet i de tre kommunene til sammen sitter med ulik kompetanse og erfaring og at man kan dra nytte av å spille på hverandre. I forhold til mulige former for samarbeid, er det i første rekke samarbeid om personellressurser som trekkes fram, ikke nødvendigvis at man fysisk skal flytte sammen. Forslag som trekkes fram, er bl.a. faste møtepunkter, samarbeid om felles fagdager/kompetansetiltak, felles prosjekter og felles tiltaksbank. Det vises i den forbindelse til at BUF-etat har lagt ned en del tiltak og overlatt ansvaret for disse tjenestene til kommunene. Men i og med at ikke alle kommuner har ressurser til å etablere disse tiltakene, har resultatet blitt et økt antall akutt plasseringer. Felles tiltaksbank framstår således som et spesielt aktuelt samarbeidsområde. Det vil si at man har et team med ansvar for spesialtiltak som kan reise rundt i de tre kommunene etter behov.

4.2 Re kommune

Re kommune har som nevnt styrking barnevernet kraftig de senere år. Av utfordringer som blir trukket fram her, nevnes kompetanse på samtaler med barn. Det er videre en del utfordringer knyttet til rus og vold i familier, og det er her behov for tettere samarbeid og oppfølging med barnehager og helsesøstere for å se og avdekke dette tidlige. Barnehagene trenger bedre rutiner til hvordan de skal forholde seg til dette – hva skal de gjøre når det kommer foreldre som er ruspåvirket? Det er fem barneskoler i kommunen, og det er tverrfaglige møter med disse to ganger året. Det signaliseres behov for å øke frekvensen på disse møtene. Her kan det skytes inn at Holmestrand etter sin SAMBUH-modell har slike møter en gang per måned. Videre signaliseres det behov for større kreativitet i forhold til tiltak, f.eks. knyttet til gårdsaktiviteter og leirskole. Mange barn i dag vet lite om produksjon av mat, reparasjon, stell av dyr og håndverksaktiviteter. Erfaringene med slike aktiviteter er positive, og ikke minst er det viktig for å få barna til å fokusere på noe annet enn data, tv og spill.

Informantene på at det kunne være behov for en miljøarbeider og lettere tilgang til støttekontakter og besøkshjem. Det er heller ikke noe godt opplegg for opplæring og veiledning i data for nyansatte.

På samme måte som i Holmestrand, er det heller ikke blant de ansatte i Re kommune et ønske om en fysisk sammenslutning til ett kontor. Dersom man skal ha ett barnevern, blir det sett på som mest aktuelt at man opererer med tre distriktskontorer. Ellers blir det vist til at diskusjonen om et interkommunalt barnevern kommer på et lite gunstig tidspunkt. Dette fordi man samtidig er i ferd med å bygge opp et nytt familiesenter, der man ønsker å bygge opp et nytt og forbedret lavterskeltilbud i tett samarbeid med andre hjelpeinstanser i kommunen. Gjennom dette samarbeidet ønsker man spesielt å styrke det tverrfaglige samarbeidet i Re i forhold til forebyggende virksomhet. Et interkommunalt samarbeid kan skape utfordringer for det tverrfaglige samarbeid man forsøker å utvikle. Samarbeidsmodellen baserer seg på nærhet, tilstedeværelse og at man kjenner hverandre. Det blir samtidig understreket at det ikke er motstand mot

samarbeid, men at man er opptatt av at dette får en form som gir et bedre barnevern enn det man har i dag.

Når det gjelder fordeler med samarbeid, vises det også til at et større fagmiljø kunne bidratt til en bedre fordeling av sakene etter kompetanse. Fordeling av sakene er nå avhengig av hvem som har best tid. En annen fordel som trekkes fram, er at man i større grad vil ha anledning til å være to på saker, spesielt i forbindelse med undersøkelser og når man kommer til omsorgsovertakelse. Dette er gjerne konflikthylte situasjoner, og dersom man er to, står man tryggere i beslutningene. To på saker gjør det også lettere å videreføre arbeidet dersom en blir syk.

Et større og styrket fagmiljø er et gode i seg selv, og i tillegg blir man mindre sårbare i forhold til sykmeldinger og håndtering av spesielle saker. I forhold til etablering av distriktskontorer blir det sett på som en mulig ulempe at det kan bli vanskeligere å komme i kontakt med barnevernleder. Informantene regner også med å bruke mer tid på kjøring og reising, og at dette vil utløse behov for tjenestebiler. Re kommune har ikke dette i dag. I Holmestrand har de tilgang på en bil.

På spørsmål om behov for spesialisering, blir det sett på som mest aktuelt å jobbe i team dersom man skal ha ett barnevern. I Re er flesteparten allroundere. Enkelte peker på at det kan være muligheter for å få bedre tid til å gjøre en god jobb i team, ved at man i større grad kan dra veksler på hverandres kompetanse. I Re blir det også kommentert at tilbudet fra BUF-etat kunne vært bedre. Spesielt er det vanskelig å finne passende fosterhjem gjennom BUF-etat. Når det gjelder mulige samarbeidsområder, trekkes således felles bank for fosterhjem, besøkshjem og støttekontakter fram som aktuelle områder. Videre gis det uttrykk for at det kan være aktuelt med felles fagmøter hvor man tar opp temaer felles og utveksler erfaringer. Etter sammenslåingen av Våle og Ramnes, har man brukt mye tid og ressurser på å ”rydde opp” som følge av at de gamle kommunene enkeltvis ikke hadde tjenester som var store og robuste nok til å håndtere utfordringene. Enkelte uttrykker bekymring for at det også kan være en del utfordringer i Hof kommune, som følge av at kommunene tidligere har slitt med å ha et oppegående barnevern. Det vises også til at det sannsynligvis er ulike kulturer for å drive barnevern i de tre kommunene, og at det kan være utfordringer i forhold til å fremme en lik praksis.

4.3 Hof

Hof har kun tre ansatte i barnevernet, og det blir her sett på som en utfordring at alle skal være allroundere. Noen saker krever mer spesialisering enn andre. Det hadde bl.a. vært ønskelig med en familierapeut – en som kunne jobbe i familiene. Videre er det sjelden at det blir lagt fram saker for fylkesnemnda, noe som innebærer at kompetansen på dette blir lav. Ressursene er tilpasset grunnbehovet, og det er ikke anledning til å jobbe så mye med hjelptiltak direkte i familiene. Barnvernet har i dag ikke kontorhjelp, noe som innebærer at merkantile oppgaver også faller på barnevernkonsulentene. Det blir også pekt på at det av og til kunne være en fordel å kunne være to på undersøkelser. Ellers er barnevernet sårbart med kun tre ansatte. Når noen er syke eller drar på ferie, merkes det. Mulighetene for å bytte saksbehandler dersom ting blir problematisk, er også begrenset. Lite miljø fører også til at man blir sittende mye alene, og at et større miljø hadde vært positivt for det sosiale.

Av de tre kommunene, er det Hof som har det største behovet for samarbeid. Det er også Hof som i utgangspunktet har tatt initiativ til å få utredet et interkommunalt samarbeid. Selv om man i løpet av det siste halvannet året har fått et barnevern som fungerer, og man har fått på plass et samarbeid med andre instanser, er fremdeles barneverntjenesten liten og sårbar. De ansatte ser for seg samarbeid på ulike måter. Bl.a. nevnes en poolordning der kommunene avgir ressurser til hverandre som en aktuell løsning. Av områder hvor dette kan være aktuelt, nevnes tiltak i familien, felles veiledning, felles kompetansebygging og områder med behov for spesialkompetanse. Samtidig er det også enkelte som peker på viktigheten av å ha flere å spille på, og at det er viktig med møteplasser for diskusjon og erfaringsutveksling. Det å ha flere å spille på er kompetansegivende, og det hevdes at det ikke er uvanlig at man i større kommuner er to på undersøkelser, noe det sjelden er anledning til i Hof. Enkelte peker på at det også kan være aktuelt med et fullt sammenslått barnevern, men man er samtidig opptatt av at det ikke går ut over det samarbeidet man har bygget opp med andre hjelpeinstanser det siste halvannet året.

5. Valg av samarbeidsmodell

5.1 Aktuelle samarbeidsalternativer

I forhold til å etablere et interkommunalt samarbeid om barnevern, kan følgende samarbeidsmodeller være aktuelle:

5. Administrativt vertskommunesamarbeid (Kommunelovens § 28 b) eller vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd (Kommunelovens § 28 c) mellom alle tre kommunene
6. Administrativt vertskommunesamarbeid (Kommunelovens § 28 b) eller vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd (Kommunelovens § 28 c) mellom to av kommunene
7. Samarbeid om tiltak/personellressurser mellom dagens barneverntjenester
8. Ikke noe samarbeid. Fortsette på samme måte som i dag

Alternativ 1 innebærer et fullt sammenslått barnvern der en av kommunene er vertskommune for det interkommunale barnevernet. Fra og med 01.01.2007 er det foretatt endringer i kommuneloven som gjør at kommunene kan etablere samarbeid med overføring av myndighet uten at man går veien om Lov om forsøk i offentlig forvaltning. Det er nå anledning til å etablere vertskommunesamarbeid etter Kommunelovens § 28. Departementet har etter denne lovendringen innført en restriktiv praksis i forhold å etablere nye forsøk med interkommunale barnevern. Pågående forsøk med interkommunale barnevern har blitt pålagt å omorganisere samarbeidene slik at de er forankret i kommunelovens § 28.

Samarbeid etter Kommunelovens § 28 b benevnes som administrativt vertskommunesamarbeid. Det vil si at en kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Samarbeid etter Kommunelovens § 28 c benevnes som vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd. Kommuner som deltar i et slikt vertskommune-

samarbeid, kan avtale å opprette én felles folkevalgt nemnd i vertskommunen med deltakelse fra samarbeidskommunene. Kommunene kan delegerer til nemnda myndighet til å treffe vedtak også i saker av prinsipiell betydning. Dette skal skje ved at kommunestyrene eller fylkestingene selv delegerer samme kompetanse til nemnda. Nemnda kan delegerer til vertskommunens administrasjon myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Midt-Telemark interkommunale barnevern og Barnevernet i Vest-Telemark, som tidligere var etablert som forsøk etter Lov om forsøk i offentlig forvaltning, har begge i forbindelse med etablering av permanent samarbeid, valgt løsningen med administrativt vertskommunesamarbeid etter § 28 b (samarbeidsavtalene for begge disse samarbeidene følger som vedlegg). Argumentet for dette er at de ikke ser behov for en felles folkevalgt nemnd, og at det har vært en målsetning å finne fram til samarbeidsløsninger som er mest mulig enkle og kostnadseffektive. Med mindre Vestfoldkommunene vurderer dette annerledes, virker også administrativt vertskommunesamarbeid som det mest aktuelle alternativet for Hof, Re og Holmestrand.

Alternativ 2 innebærer at vertskommunesamarbeidet begrenses til samarbeid mellom to av kommunene. De aktuelle alternativene er da samarbeid mellom Hof og Holmestrand eller Hof og Re.

Alternativ 3 er en form for samarbeid som innebærer at de barneverntjenestene man har i dag består som tre enheter, men at man samarbeider om bestemte oppgaver eller tiltak. Et slikt samarbeid kan være avtalebasert eller forankret i § 27 i Kommuneloven.

Alternativ 4 innebærer at man ikke etablerer noe samarbeid, dvs. at barneverntjenestene i de tre kommunene fortsetter som i dag.

I påfølgende avsnitt vil vi foreta en gjennomgang av fordeler og ulemper knyttet til ulike alternativer som grunnlag for å fremme en anbefaling om aktuell samarbeidsløsning.

5.2 Fordeler og ulemper med ulike samarbeidsalternativer

5.2.1 Vurderingsgrunnlag

Utgangspunktet for å utrede muligheter for interkommunalt samarbeid mellom barneverntjenestene var å få klarlagt hvorvidt ulike former for interkommunalt samarbeid kan bidra til å styrke barnevernet slik at man oppnår gevinster både i forhold til stabilitet, effektivitet og kvalitet på tjenestene. I forhold til en gjennomgang av fordeler og ulemper ved ulike samarbeidsmodeller, er det naturlig at disse vurderingene tar utgangspunkt i målsetningene som ligger til grunn for å utredede muligheter for samarbeid. Ved vurderinger av fordeler og ulemper med ulike samarbeidsalternativer, har vi valgt å fokusere på følgende vurderingskriterier:

- Betydning for fagmiljø
- Betydning for kvalitet på tjenestene
- Betydning for tilgjengelighet/betydning for brukerne
- Betydning for samarbeid andre hjelpeinstanser
- Betydning for kostnader

Videre kan valg av løsning også være avhengig av kontekstuelle forhold og hvorvidt man vurderer barnevernstjenesten i et kort- eller langsiktig perspektiv. Med kontekstuelle forhold tenker vi først og fremst på hvilke fører som ligger på utvikling av et bredt interkommunalt samarbeid som en strategi for å møte framtidige utfordringer.

Nedenfor vil vi foreta en gjennomgang av fordeler og ulemper knyttet til de ulike samarbeidsalternativene som er skissert i avsnitt 5.1.

5.2.2 Alternativ 1. Fullt sammenslått barnevern

Ved et fullt sammenslått barnevern vil man samlet sett få et barnevern med en stillingsressurs på 15,3 årsverk. Et større fagmiljø kan framstå som mer attraktivt og spennende i forhold til å trekke til seg kompetent arbeidskraft. Man vil

potensielt sett få et større og mer robust fagmiljø hvor det kan være lettere å spille på hverandres kompetanse, og hvor det også kan være økte muligheter for spesialisering. Her kan ulike varianter være aktuelle. Fra andre samarbeid har vi eksempler på at noen specialiserer seg på ulike målgrupper eller oppgaver. Vi har også eksempler på at man jobber i team, hvor noen f.eks. har fokus på undersøkelser mens andre har fokus på tiltak og oppfølging. I interkommunale samarbeid er det også gjerne slik at det er enkelte som har ansvar for kontakt og oppfølging med bestemte kommuner, bl.a. når det gjelder tverrfaglig arbeid i kommunene med fokus på forebyggende arbeid.

Ved at man får et større og mer robust fagmiljø med både bredere og mer spesialisert kompetanse, øker også mulighetene for å gi bedre tjenester overfor brukerne. Et større fagmiljø vil medføre at man vil få flere ressurser å spille på. Det vil bl.a. være lettere å være to på saker, noe som det er uttrykt stor tilfredshet med i andre samarbeid hvor dette blir praktisert. Fordelen med dette er at det blir flere som fanger opp inntrykk og tilbakemeldinger, samtidig som det er noen å diskutere erfaringer, løsninger og tiltak med. Tilbakemeldingene er at dette resulterer i at man blir tryggere på de beslutninger som blir tatt. Det kan også bli lettere å håndtere saker der nærhet til bruker og inhabilitet er et problem. Dette synes imidlertid ikke å være noen vesentlig utfordring i dag fordi flesteparten av saksbehandlerne ikke er bosatt i kommunen de jobber i. Men et større barnevern vil bidra til å redusere potensielle utfordringer knyttet til nærhet og inhabilitet.

Tilgjengeligheten til barnvernet kan også ha betydning for opplevelsen av kvaliteten på tjenestetilbudet. Etablering av et interkommunalt barnevern trenger ikke nødvendigvis å innebære at tilgjengeligheten til barnvernet blir dårligere for brukerne. I andre interkommunale samarbeid, f.eks. i Vest-Telemark, har vi også sett eksempler på det motsatte. Her har man, i tillegg til å etablere et hovedkontor, også etablert løsninger hvor samarbeidskommunene har kontorer som barnvernet kan benytte i forbindelse møter med brukerne og andre oppgaver som skal utføres i kommunene. Videre kan brukerne selv kan velge om de vil møte barnvernet på hovedkontoret, i kommunene der de bor eller hjemme hos seg selv. Enkelte av brukerne har også rapportert om at det har blitt lettere å ta kontakt med barnvernet når de slipper å møte opp i eget kommunehus, dvs. at de foretrekker å møte barnvernet på hovedkontoret i stedet for i egen kommune. Dette er også et

eksempel på at økt fysisk avstand faktisk kan bety at tilgjengeligheten blir bedre for brukerne. Dersom brukerne får økt valgmulighet i forhold til hvordan de vil møte barnevernet, er det naturlig at tilgjengeligheten til barnevernet vil øke. I barnevernsamarbeidet i Vest-Telemark, hvor de fysiske avstandene er svært store, er alle sakshandlere oppsatt med mobiltelefon, og sentralbordet har til enhver tid oversikt over saksbehandlerne befinner seg. Det er således lett for brukerne å komme i kontakt med saksbehandlere via telefon. Det er etablert dataløsninger som gjør at saksbehandlerne kan jobbe effektivt fra den kommunen de befinner seg i. At det ofte er to som jobber på samme sak, gjøre at man blir mindre sårbare i forhold til å betjene brukerne i forbindelse med sykdom eller annet fravær.

Samarbeid med andre hjelpeinstanser er viktig for å skape et bredere fokus på barnevern, styrke forebyggende arbeid og komme tidlig inn i saker. Når det gjelder hvordan interkommunale barnevern påvirker samarbeidet med andre hjelpeinstanser er det varierende erfaringer. I kommuner hvor det angivelig har vært et nært og godt samarbeid med andre hjelpeinstanser, blir det pekt på at den nære og mer uformelle kontakten har blitt vanskelig å opprettholde. I kommuner som har hatt en liten barneverntjeneste, og til tider har hatt problemer med å opprettholde bemanningen, blir det blant samarbeidspartnere sett på som en fordel at man har fått et interkommunalt barnevern. I slike tilfeller har etableringen av et interkommunalt barnevern medført at man har fått en barneverntjeneste hvor det alltid er noen til stede, og som har anledning til å stille på møter. Ellers er erfaringene fra andre samarbeid at det er viktigere å strukturere samarbeidet med andre hjelpeinstanser og samarbeidspartnere enn det som var tilfellet før samarbeidet ble etablert. Det er nødvendig å få på plass systemer med jevnlig møter med samarbeidspartnere for å diskutere saker og problemstillinger, men også for å skape gode samarbeidsrelasjoner mellom personene som jobber i ulike instanser. Det pekt på at dersom personer som jobber i ulike hjelpeinstanser kjenner hverandre godt, og er trygge på hverandre, så er det lettere å ta kontakt for å diskutere problemstillinger også utenfor de faste møteforaene. Etablering av interkommunale barnevern innebærer med andre ord at det blir flere samarbeidsparter å forholde seg til samtidig som nærheten til disse blir mindre enn tidligere. Det er derfor viktig at et interkommunalt barnevern prioriterer ressurser med tanke på få på plass et systematisk og strukturert samarbeid med aktuelle instanser i samarbeidskommunene.

Det er også eksterne og andre regionale samarbeidspartnere som kan oppleve det som en fordel at det etableres et interkommunalt barnevern, da dette reduserer antallet aktører som de må forholde seg til. I tilfeller hvor det er etablert interkommunale samarbeid om andre kommunale hjelpetjenester, f.eks. knyttet til PP-tjenesten, kan dette bidra til lette samarbeidet ved at de ulike interkommunale tjenester samarbeider seg imellom. Det kan da være en fordel at ulike interkommunale hjelpeinstanser med tett samarbeidsbehov er samlokalisert.

Ved etablering av ett interkommunalt barnevern mellom Hof, Re og Holmestrand, vil det være en spesiell utfordring i forhold til å ivareta og videreutvikle det tverrfaglige samarbeidet som er etablert i den enkelte kommune. Dette gjelder spesielt i Holmestrand og Re, hvor begge kommunene satt i gang satsinger i forhold til å styrke det utvidede barnevernsperspektivet, noe som innebærer tettere og mer systematiske samarbeidsrutiner på tvers for å få et mer helhetlig og koordinert fokus, spesielt med tanke på styrke det forebyggende arbeidet. I Holmestrand har man innført SAMBUH-modellen som det vises til positive erfaringer med. I Re har man nylig etablert et familiesenter som samarbeidsmodell. Dette oppleves som spennende og positive tiltak blant ansatte i barnevernet og blant samarbeidspartnere, og man frykter at dette arbeidet skal bli skadelidende dersom barnevernet trekkes ut av kommunen og man får redusert tilstedeværelse. Det som oppleves som den største utfordringen for barnevernet i disse kommunene, er å styrke det tverrfaglige samarbeidet, komme tidligere inn i saker og styrke det forebyggende arbeidet. Det har vært en utfordring at barnevernet har blitt kontaktet først når alt annet ikke har nyttet. Å komme tidligere på banen, i et tett samarbeid med andre hjelpeinstanser, blir sett på som viktig for unngå utvikling av de store, tunge og kostnadskrevenne barnevernsakene. Ved etablering av et interkommunalt barnevern vil det være viktig å ha fokus på disse aspektene, slik at man unngår samarbeidet resulterer i en ”spesialisert 2. linjetjeneste” på bekostning av den forebyggende innsatsen.

Å spare penger er generelt sett gjerne et viktig målsetning knyttet til etablering av interkommunale samarbeid. Dette har imidlertid ikke vært noen uttrykt målsetning i noen av de forsøkene med interkommunale barnevern som er evaluert. Det viktigste har vært å få en mer robust barneverntjeneste, bedre fagmiljøer og bedre

tjenester overfor brukerne. Som oftest har dette medført styrket bemanning og bruk av mer ressurser enn tidligere, men det har i den forbindelse vært en underforstått målsetning å styrke barnevernet på en mer kostnadseffektiv måte gjennom interkommunalt samarbeid enn det den enkelte kommune ville vært i stand til på egen hånd. I dette ligger det at små kommuner har for lite befolkningsgrunnlag til på egen hånd å kunne etablere en barneverntjeneste med et fagmiljø og den kompetanse som kreves for yte tilfredsstillende tjenester.

Erfaringene, spesielt for mindre kommuner, er at utgifter knyttet til både drift og tiltak øker som følge av etablering av et interkommunalt barnevern. Små kommuner, som har hatt en dårlig utbygd barneverntjeneste, har opplevd en sterk økning av tiltaksmengden, f.eks. omsorgsovertakelser, som følge av etableringen av det interkommunale samarbeidet. Det som framheves som de viktigste årsakene, er at man har fått en barneverntjeneste som er oppgående og som evner å ta tak i saker og håndtere disse på en bedre måte enn tidligere. Når man ser at barnevernet fungerer, resulterer dette i flere henvendelser, flere tiltak og behov for flere ansatte. Vi har tidligere også pekt på tilsvarende erfaringer som følge av sammenslåingen av Våle og Ramnes kommuner. Ved etablering av et interkommunalt samarbeid mellom Hof, Re og Holmestrand, er det naturlig å tenke seg tilsvarende effekter for Hof kommune. Dette fordi man tidligere har hatt utfordringer med å opprettholde en tilfredsstillende bemanning.

Når det gjelder kostnader, vil man også måtte forutsette at det brukes mer tid og ressurser på reise- og møtevirksomhet enn tidligere.

5.2.3 Alternativ 2. Etablering av interkommunalt barnevern mellom to av kommunene.

I alternativ 2 etableres det et interkommunalt barnevern mellom to av kommunene etter Kommunelovens § 28, der en av kommunene blir vertskommune. De aktuelle løsningene vil da være at det etableres et samarbeid mellom Hof og Re eller Hof og Holmestrand. Bakgrunnen for dette alternativet er at det var Hof som i utgangspunktet tok initiativ til et samarbeid om barnevern, og at det er Hof som

har det største behovet for samarbeid som følge av et lite og sårbart barnevern. Dersom man tar utgangspunkt i dagens stillingsressurser, vil man ved et samarbeid mellom Hof og Holmestrand få en samlet stillingsressurs på 8,8 årsverk. Tilsvarende vil et samarbeid mellom Hof og Re gi en samlet stillingsressurs på 9,3 årsverk. I dagens barnevern jobber flesteparten av saksbehandlerne som generalister. Gjennom samarbeid mellom to av kommunene etter de alternativene som er skissert her, vil ikke dette øke mulighetene for spesialisering i vesentlig grad. Samarbeidskommunene vil likevel få et større og sterkere fagmiljø med flere personer å spille på, noe kan bidra til å styrke barneverntjenesten i begge kommunene.

Den største forskjellen i forhold til å etablere et interkommunalt samarbeid for alle tre kommunene, vil være at et samarbeid mellom to av kommunene vil innebære mindre organisatoriske endringer og at det vil være enklere å etablere. Det vil være lettere å videreføre de satsingene på tverrfaglig forebyggende arbeid som man har satt i verk i Re (familiesenteret) og Holmestrand (SAMBU-modellen). Ved et samarbeid mellom Hof og Re eller Hof og Holmestrand, vil satsingene i de respektive kommunene kunne videreføres og også omfatte Hof.

Mønstret når det gjelder antatte effekter på kostnader vil være det samme som beskrevet for alternativet med ett felles barnevern for alle tre kommunene.

5.2.4 Alternativ 3. Samarbeid om tiltak/personellressurser innenfor dagens barnevern

Alternativ 3 er en form for samarbeid som innebærer at de barneverntjenestene man har i dag består som tre enheter, men at man samarbeider om bestemte oppgaver eller tiltak. Dette dreier seg da i første rekke om tiltak og spesialkompetanse som kommunene hver for seg er for små til å etablere og opprettholde. Konkrete samarbeidsområder som trekkes fram er felles tiltaksbank i forhold til fosterhjem, besøkshjem, støttekontakter og tiltak i familien (familieterapi/-veiledning/-rådgivning). Videre blir det pekt på at det kan være aktuelt å samarbeide om felles kompetanseutvikling, dataopplæring og juridisk

kompetanse. I alle kommunene blir det pekt på at felles fagmøter kan være aktuelle for ta opp felles problemstillinger og utveksle erfaringer. Veiledning av medarbeidere trekkes i den forbindelse fram som et aktuelt samarbeidsområde. Samarbeid om tiltak vil innebære samarbeid om stillingsressurser. Når det gjelder samarbeid om stillinger, har det også kommet forslag om samarbeid som innebærer at kommunene avlaster hverandre dersom det plutselig i en av kommunene skulle oppstå mange saker, eller saker som er spesielt krevende. Det kan være aktuelt med samarbeid som bidrar til at man hjelper hverandre over ”topper”. Det kan også oppstå saker hvor det kan være behov for bistand grunnet inhabilitet. Potensielle fordeler med en slik form for samarbeid, er det gir muligheter for å styrke tjenestetilbudet på områder med spesielle behov uten at man trenger å foreta en omorganisering av hele barnevernet.

Fra evalueringene av forsøkene med interkommunale barnevern vises det også til tidligere erfaringer med samarbeid om konkrete oppgaver, uten etablering av et interkommunalt barnevern. Kommunene Stord, Bømlo og Fitjar valgte i den forbindelse å etablere et interkommunalt omsorgsteam hvor samarbeidskommunene bidro med stillingsressurser i forhold til barnetallet i kommunene. Arbeidsgiveransvar og ansettelse av medarbeidere ble lagt til den enkelte kommune. Den interkommunale omsorgsgruppen handlet på oppdrag fra lederen for barnevernet i den enkelte kommune, og hvor sistnevnte gjorde vedtak i alle kommunens saker etter Lov om barneverntjenester. På oppdrag fra den enkelte kommune skulle det interkommunale barnevernet:

- utrede saker til Fylkesnemnda/domstolene
- effektivere vedtak i Fylkesnemnda/domstolene
- utarbeide planer for og gjennomføre plassering av barn i fosterhjem, institusjon eller annet
- ha ansvar for å følge opp vedtak, f.eks. gjennomføring av samvær
- veilede av fosterforeldre
- veilede og rehabilitere biologiske foreldre
- utrede, tilrettelegge og gjennomføre vedtak der omsorg for barn ble ført tilbake til biologiske foreldre (avklare med lederen for barneverntjenesten tidspunkt for overføring til det forebyggende barnevernet)
- delta i planleggings- og oppfølgingsfasen i akuttsaker

Erfaringene med denne løsningen var mindre gode, noe som hadde ulike årsaker. Av spesiell relevans for denne utredningen, kan det nevnes at det ble sett på som en utfordring for den felles barneverngruppa at fagarbeiderne måtte forholde seg til tre ulike barnevernsledere. Forskjeller mellom kommunene i forhold til praksis, erfaring og skjønnsutøvelse bidro til at samarbeidet ble tungrodd og lite effektivt. At arbeidet ved det interkommunale kontoret skulle styres av tre barnevernsledere, viste seg å være en omstendelig og uklar samarbeidsmodell. At man ikke hadde en leder, innebar at man måtte rapportere til hver kommune, noe som gjorde det vanskelig å tenke helhetlig, foreta prioriteringer og jobbe effektivt. Dette resulterte i at man ønsket å etablere et forsøk med ett felles barnevern og en felles leder.

I Vest-Telemark hadde man også samarbeid på noen områder før man valgte å etablere ett felles interkommunalt barnevern. Samarbeidet man hadde tidligere, omfattet gjennomføring av undersøkelser etter Lov om barneverntjenester og tiltak knyttet til kompetanseheving i regionen. Det var også et formål med samarbeidet å rekruttere og holde på faglig kvalifisert personale. Hver kommune hadde sin egen barnevernleder, men kunne få hjelp fra det interkommunale samarbeidet til tyngre utredninger. Kommunene hadde selv ansvar for iverksetting av tiltak og oppfølging av brukerne. Selv om man hadde samarbeid om undersøkelser og kompetansebygging, var det likevel slik at barnevernet i flere av kommunene var sårbart. Det var ulike rutiner for oppfølging i kommunene, og det kunne være vanskelig å følge opp tiltak og annet barnevernsarbeid på en tilfredsstillende måte, spesielt i forbindelse med vakanser, sykemeldinger og ferieavviklinger. Resultatet ble at man ble gode på undersøkelser men ikke like god på oppfølging. Samtidig opplevde man en tendens til økt kompleksitet og alvor i sakene, noe som stilte økte krav til kompetanse og tilgang på ulike former for hjelpetiltak. For å være bedre i stand til å takle disse utfordringene tok barnevernlederne i kommunene i Vest-Telemark initiativ til å styrke og videreutvikle det eksisterende samarbeidet, noe som resulterte i etablering av ett felles interkommunalt barnevern for Vest-Telemark.

Ut fra erfaringene man har med samarbeid om avgrensede oppgaver, kan det tyde på effektene er variable. Det virker som samarbeid på ett område lett utløser behov for bedre koordinering og samarbeid på andre områder. Når flere kommuner skal samarbeide om felles ressurser/stillinger, vil det virke kompliserende for et slikt

samarbeid at man må forholde seg til tre ulike barneverntjenester med ulike kulturer, rutiner og praksiser. Det kreves ressurser til koordinering, og bytteforholdet kan lett bli ulikt når kommunestørrelse og forutsetningene i kommunene er forskjellige.

I eksemplene over har samarbeid om bestemte oppgaver også vært et steg på veien til et fullt integrert barnevern. Disse samarbeidene ble også etablert på en tid da det ikke var mulig å etablere ett felles barnevern uten å gå veien om Lov om forsøk i offentlig forvaltning. Slike former for samarbeid synes best egent på ”enklere samarbeidsområder”, f.eks. knyttet til kompetanseutvikling, veiledning, IT, og bistand i forbindelse med inhabilitet eller kortvarig mangel på kapasitet.

5.2.5 Alternativ 4. Ikke samarbeid. Forstette som i dag

Status og utfordringer knyttet til dagens barnevern er mer inngående beskrevet i Kap. 3. Alle kommunene har per i dag et barnevern som fungerer, men barneverntjenesten i Hof er liten og sårbar, noe som er, og vil være, en utfordring dersom det ikke etableres et samarbeid. Ingen av barneverntjenestene i kommunene er av en slik størrelse at det gir spesielle muligheter for spesialisering. Selv om flere gir uttrykk for at det er interessant og ønskelig å jobbe med et bredt spekter av arbeidsoppgaver, er det ingen som kan være like gode på alt. Å få et fagmiljø som gir muligheter for en viss grad av spesialisering, gir også muligheter for bedre tjenester for brukergrupper med behov for spesialisert bistand. Et større fagmiljø med muligheter for spesialisering vil også høyst sannsynlig framstå som mer attraktivt i forhold til framtidig rekruttering. Et større, sterkere, bredere og mer spesialisert fagmiljø vil også stå sterkere rustet i forhold til stadig økende krav til barnevernet.

I barneverntjenesten i alle kommunene blir det pekt på ulike former for samarbeidsbehov som ikke vil bli tilfredsstilt uten samarbeid. En av de største utfordringene i barnevernet i dag er å styrke det forebyggende arbeidet og komme tidligere inn i saker. Dette forutsetter et utvidet perspektiv på barnevernet der andre hjelpe- og omsorgsinstitusjoner også har et barnevernfaglig fokus. Det er i dag

en betydelig utfordring at manglede kunnskap og usikkerhet, f.eks. i barnehager og helsestasjoner, bidrar til undermelding av saker til barnevernet. Holmestrand og Re har iverksatt organisatoriske grep og rutiner for å fremme et mer tverrfaglig samarbeid mellom ulike hjelpetjenester og barne- og ungdomsinstitusjoner. Erfaringene med dette rapporteres å være positive både sett fra barnevernets og samarbeidspartnerne side. Et tett og nært samarbeid med andre instanser forutsetter stor tilstedeværelse i kommunen, noe som kan være mer krevende å opprettholde dersom det etableres ett interkommunalt barnevern med kontor utenfor kommunen. I Re er det nylig foretatt omorganisering med etablering av Familiesenter som det er store forventninger til. For ansatte og involverte samarbeidspartnere som har vært involvert i dette, kan en ny omstillingsprosess like etter dette virke uheldig. Ved å videreføre dagens barnevern slipper man å gå i gang med en ny omstillingsprosess like etter at man har avsluttet den forrige. Dersom et interkommunalt samarbeid er til hinder for å videreføre det positive tverrfaglige samarbeidet man har etablert, kan dette virke demotiverende, og vil heller ikke være i tråd ikke med målsetningene for å etablere et interkommunalt barnevernsamarbeid.

5.3 Sammenfattende vurderinger og anbefalinger

Det er fordeler og ulemper med alle samarbeidsalternativer som er skissert i det foregående. Valg av samarbeidsalternativ kan ikke bare foretas ut fra en vurdering av fordeler og ulemper med de ulike alternative alene, men må også sees i forhold til en del kontekstuelle forhold.

Hof, Re og Holmestrand har vedtatt at det er ønskelig å satse på interkommunalt samarbeid på et bredt spekter av områder. Det er et uttalt ønske om å bygge opp felles fagmiljøer med bredere og større kompetanse, som kan gi gevinster i tjenesteytingen, for eksempel i form av økt rettssikkerhet eller ved mer spesialiserte tjenester. Kampen om kompetent arbeidskraft vil tilspisse seg i årene som kommer, og det legges vekt på at større og mer kompetente fagmiljøer kan gjøre det lettere å trekke til seg kompetent arbeidskraft. Samtidig gir interkommunalt samarbeid

mulighet for styrking av tjenestetilbudet på en mer kostnadseffektiv måte enn det den enkelte kommune er i stand til på egen hånd.

Videre ønsker kommunene gjennom interkommunalt samarbeid å være bedre forberedt på å møte nye og endrede krav fra staten overfor kommunesektoren. Dette inkluderer også endringer i kommunestrukturen.

Signalene om å styrke samarbeidet mellom de tre kommunene har blitt forsterket gjennom utredningsperioden. Første felles formannskapsmøte knyttet til utvikling av framtidig samarbeid ble avholdt 9. juni 2009. Det ble vedtatt at formannskapene skal samles to ganger i året og gi politiske signaler til arbeidet og drøfte hvilke prinsipper som skal ligge til grunn. Formannskapene uttrykte videre at de er opptatt av at samarbeidet skal være til gunst for alle tre kommunene. Det ble også understreket at det kan komme situasjoner hvor gevinsten for den enkelte kommune ikke er like klar. I den forbindelse er signalene at det blir ansett som viktig at det er flere prosjekter som gjennomføres samtidig slik at det er helheten som gir gevinst for alle. Det vil si at man må være åpen at for nytten og fordelene av samarbeid på enkeltområder kan variere fra kommunene. Med andre ord er formannskapene opptatt av det vises romslighet for å få til et bredt interkommunalt samarbeid mellom de tre kommunene.

Hovedtrekkene ved dagens situasjon er at man har et barnevern som fungerer, men at det er utfordringer knyttet til at barneverntjenestene er små, at det er liten mulighet for spesialisering, og at det er utfordringer knyttet til å rekruttere og beholde arbeidskraften. Det er Hof som har de største utfordringene knyttet til et lite og sårbart barnvern. Alle kommunene har et samarbeidsbehov, men graden og behovet for samarbeid varierer.

Dersom man betrakter barneverntjenesten uavhengig av de kontekstuelle forhold som er omtalt over, og tar utgangspunkt i at det er Hof som har det største samarbeidsbehovet, kan det i et kortsiktig perspektiv være hensiktsmessig å etablere et interkommunalt samarbeid mellom Hof og Holmestrand eller Hof og Re. Dette vil bidra til å redusere sårbarheten knyttet til barneverntjenesten i Hof, og alle tre kommunene vil få forutsetninger for en noenlunde stabil

barneverntjeneste. Fagmiljøene vil imidlertid fortsatt være små, og mulighetene for faglig spesialisering vil fremdeles være begrenset.

Et samarbeid om tiltak/personellressurser vil kunne bidra til å styrke fagmiljøet og kvaliteten på de avgrensede samarbeidsområdene, men erfaringene er at det er begrenset hvor langt det hensiktsmessig å gå i et slikt samarbeid før samarbeidsulempene blir for store, bl.a. i forhold til styring, koordinering og administrasjon.

Ett felles interkommunalt barnvern for alle tre kommunene, vil i større grad tilfredsstille kommunenes ulike behov for samarbeid. Man vil i norsk målestokk få et stort og robust fagmiljø med muligheter for spesialisering og bedre tjenester. Til sammen har de tre kommunene 21549 innbyggere, noe som ville plassert kommunene inne på lista blant de 50 største kommunene i Norge dersom de hadde vært sammenslått til en kommune.

Det argumentet som i størst grad taler mot å etablere et interkommunalt samarbeid mellom de tre kommunene, er at nærheten og tilstedeværelsen i den enkelte kommune kan bli mindre, noe som kan bidra til at det tverrfaglige forebyggende arbeidet internt i kommunene blir skadelidende. Dersom man skal etablere et interkommunalt samarbeid, vil det være viktig at det positive arbeidet som er satt i gang ikke blir svekket. Selv om man etablerer ett felles barnevern med et hovedkontor, vil det likevel være mulig å prioritere representasjon og tilstedeværelse i kommunene. Det kan legges til rette for at barnevernet disponerer kontorer i kommunene som de kan utføre sine oppgaver fra. Det finnes gode eksempler på tilsvarende løsninger fra andre samarbeid, men det forutsetter et mer strukturert og formalisert samarbeid enn tidligere. Dette fordi det også blir flere samarbeidspartnere å forholde seg til.

En annen fordel med å etablere ett felles barnevern framfor andre samarbeidsalternativer, er at man får en felles leder, en felles organisasjon og felles arbeidsrutiner. Det blir lettere å etablere lik praksis på barnevernarbeidet i kommunene, og positive samarbeidsløsninger fra en kommune kan overføres til de andre.

For ansatte i barnvernet som nettopp har vært igjennom en omorganiseringsprosess kan det virke tungt å umiddelbart starte på en ny større omorganiseringsprosess. Dersom man ser denne utfordringen i forhold til valg av ulike samarbeidsalternativer, kan den beste løsningen også være etablering av ett interkommunalt barnevern. Erfaringene fra en del andre interkommunale samarbeid om barnevern, er at man har startet samarbeid om avgrensede oppgaver og utvidet samarbeidet etter hvert. Dersom samarbeid på avgrensede områder resulterer i mange mindre omstillingsprosesser som til slutt likevel ender i ett interkommunalt barnevern, kan dette være vel så belastende for de ansatte.

Et annet aspekt som taler for ett felles barnevern, er at kommunene ønsker å styrke fagmiljøer og tjenestetilbud gjennom samarbeid på bred front. Dersom man etablerer interkommunale samarbeid på tjenesteområder som representerer naturlige samarbeidspartnere for barnvernet, f.eks. PPT, jordmortjeneste og andre helsetjenester, kan det være en fordel for det tverrfaglige samarbeidet at flest mulig av disse tjenestene er interkommunale. I den forbindelse kan det vises til samarbeidet som er etablert mellom Notodden og Hjartdal kommune⁹. Her er den interkommunale barneverntjenesten og den interkommunale PP-tjenesten samlokalisert i et felles barne- og familiesenter. I tillegg til barnevern og PPT, er det også etablert et samarbeid om helsestasjonstjenester og skolehelsetjenester som også inngår i den felles hjelpetjenesten. Samarbeidet i den felles hjelpetjenesten koordineres gjennom felles ledermøter. Den felles hjelpetjenesten jobber i tverrfaglige team hvor målsetningen er å gi et lavterskeltilbud til skole og barnehage. Et viktig formål er å styrke det forebyggende arbeidet ved å ta tak i saker og problemer på et tidlig tidspunkt gjennom helhetlig tilnærming, og det legges vekt på å trekke med foreldrene. Sånn sett minner dette mye om familiesentermodellen som er etablert i Re kommune. I modellen som er etablert for Notodden og Hjartdal, er det ulike team som har ansvar for barnehage, barneskole og ungdomsskole. Til sammen er det 6-7 ulike team. Hver skole og barnehage har tilknytning til sine tverrfaglige team, og en bestemt saksbehandler fra barneverntjenesten. Teamene fungerer slik at alle saker som henvises til PPT, skal drøftes i tverrfaglige team. Dette fordi det kan være andre ting enn lese- og

---

⁹ Samarbeidet mellom Notodden og Hjartdal inngikk i evalueringen av forsøkene med interkommunale barnevern.

skrivevansker som ligger bak problemene. Både skoler, barnehager, PPT, barnevern og helsetjenesten kan ta opp saker i felles hjelpetjeneste. Gjennom en drøfting av saken i felles hjelpetjeneste blir det avgjort hvordan man skal jobbe videre med saken og hvem som har ansvar for den. Det kan være at flere som får ansvar for å følge opp saken i felleskap. Det kan også være at drøftingen ender i en melding til barnevernet som følger opp saken i henhold til barnevernloven. Det uttrykkes stor tilfredshet med denne modellen, som innebærer økt fokus på forbyggende virksomhet. Det har blitt økt fokus på åpent foreldresamarbeid, økt vekt på å kartlegge både foreldre og barns behov, og man forsøker å finne tiltak i en tidlig fase. Det er også samarbeid med helse- og fysioterapitjenesten om tiltak og aktiviteter knyttet til trening og mestring. Det blir hevdet at aktivitetene blir mindre stigmatiserende når også andre hjelpetjenester enn barnevernet er med.

Dersom Hof, Re og Holmestrand ønsker å legge best mulig til rette for framtidig samarbeid mellom ulike interkommunale hjelpetjenester, taler dette også for etablering av ett interkommunalt barnevern. For å sikre et mest mulig helhetlig og koordinert tjenestetilbud til barn og unge, ville det imidlertid vært en fordel med en samlet vurdering av behov og muligheter for samarbeid på disse tjenesteområdene. Det er også samarbeidsrelasjoner til andre kommuner som må vurderes i den forbindelse. I dag har f.eks. Hof, Re og Andebu felles IT-løsninger for barnevern og felles PP-tjeneste. Dersom man har flere interkommunale samarbeid hvor ulike samarbeidskonstellasjoner inngår, kan dette bli uoversiktlig og vanskelig å koordinere.

En målsetning med å satse på utvikling av et bredt interkommunalt samarbeid mellom de tre kommunene, er at man skal stå bedre rustet til å håndtere en eventuell framtidig endring av kommunestrukturen. Dette er også et argument som taler for ett felles barnevern for de tre kommunene. En kommunesammenslutning er en omfattende prosess, og tjenester som allerede er felles vil være enklere å tilpasse en ny kommune. I den forbindelse vil det også være en fordel med et helhetlig perspektiv på hvordan et bredt samarbeid om hjelpetjenester for barn og unge bør tilrettelegges for å være best mulig tilpasset behovene i en sammenslått kommune.

Ut fra en samlet vurdering av samarbeidsbehov, fordeler og ulemper med ulike samarbeidsalternativer, og de mål som kommunene har satt i forhold til å utvikle et

helhetlig samarbeid, synes etablering av ett felles interkommunalt barnevern å være best egnet til å møte framtidige utfordringer og behov.

Dette vil være den beste løsningen i forhold til å:

- tilfredsstille ulike behov for samarbeid i kommunene
- etablerte et robust og attraktivt fagmiljø
- fremme muligheter for spesialisering
- øke attraktiviteten i forhold til rekruttering av kompetent arbeidskraft
- utvikle og utvide tjenestetilbudet
- være best mulig rustet til å møte økende krav til barnevernet
- være forberedt på en eventuell kommunesammenslutning

Å opprettholde og videreutvikle kontakten og samarbeidet med samarbeidspartnerne i enkeltkommunene kan være en utfordring knyttet til etablering av et felles interkommunalt barnevernsamarbeid. Det tverrfaglige samarbeidet vil være avgjørende for å lykkes med et godt forebyggende barnvern. Det er således viktig å sikre løsninger som gjør at dette samarbeidet ikke blir skadelidende. For å legge til rette for et best mulig tverrfaglig samarbeid, kan det være en fordel om de viktigste samarbeidspartnerne også har en interkommunal organisering med felles lokalisering. I og med at det er ønskelig å fremme et bredt interkommunalt samarbeid mellom de tre kommunene for å møte framtidige utfordringer, er dette et moment som det er viktig å fokusere på i forhold til videre prioritering av interkommunale samarbeidsløsninger. Et mål for framtidig satsing på interkommunalt samarbeid kan være at det etableres interkommunale samarbeid også innenfor helse og PPT og at disse interkommunale enhetene, sammen med den interkommunale barneverntjenesten, samarbeider gjennom en felles hjelpetjeneste for barn og unge. I den forbindelse kan det være aktuelt å se nærmere på modellen for etablering av familiesenter i Re, og videreutvikle og tilpasse denne til en felles løsning for alle tre kommunene. Med tanke på etablering av slike løsninger, ville det vært en fordel med felles vurdering av behov og muligheter for interkommunalt samarbeid på flere tjenesteområder.

I forbindelse med evalueringen av forsøkene med interkommunale barnvern, var det ingen som hadde som uttrykt målsetning at man skulle samarbeide for å spare

penger. De viktigste målsetningene var å styrke fagmiljøene og forbedre tjenestetilbudet. Erfaringene tilsier at flere samarbeid har opplevd økte kostnader som følge av bedre tjenester, flere tilbud og flere tiltak. Det er spesielt små kommuner som har opplevd dette. Det finnes også eksempler på samarbeid som har redusert utgiftene til kostnadskrevende omsorgsovertakelser som følge av økt fokus på forebyggende arbeid. I Vest-Telemark fremheves også kommunens økte satsing på arbeid med psykisk helse som en av årsakene til dette. Dette understreker viktigheten av å ivareta hensynet til tverrfaglig forebyggende arbeid i forbindelse med etablering av interkommunale samarbeidsløsninger. Generelt sett kan man si at samarbeidene har bidratt til å styrke barneverntjenesten på en mer kostnadseffektiv måte enn den enkelte kommuner ville vært i stand til å egen hånd. Tilsvarende effekter vil det også være grunn til å forvente ved etablering av et interkommunalt barnevern for Hof, Re og Holmestrand.

Evalueringen av forsøkene med interkommunale barnevern, avdekket at noen av samarbeidene ble startet opp før alle brikker i samarbeidet var på plass. Dette bidro til en del uheldige oppstartsproblemer for disse samarbeidene. Det er mange oppgaver som må planlegges og gjennomføres, f.eks. i forhold til personalforvaltning, økonomi, budsjett, regnskap, lønn, samarbeidsavtaler, kontorlokaler, IT-systemer, kommunikasjon, arkiv, organisering og fordeling av personellressurser og informasjon til berørte instanser. Dersom man vedtar å etablere ett felles interkommunalt samarbeid om barnevern, vil det være viktig å bruke tilstrekkelig tid på å koordinere og planlegge dette, slik at overgangen går mest mulig smertefritt og man får en positiv start.

I og med at felles barnevern er det første av flere interkommunale samarbeid som skal vurderes etablert, kan det allerede nå være formålstjenlig å ta stilling til hvor det er aktuelt å plassere ulike tjenestesamarbeid. Det kan være hensiktsmessig å ha en helhetlig og samlet vurdering av dette i stedet for å vurdere hvert samarbeid for seg. Den siste løsningen kan bidra til at det lett oppstår konflikter mellom kommunene.

Vedlegg

Utkast til samarbeidsavtale om barnevern i Vest-Telemark

SAMARBEIDSAVTALE OM BARNEVERNET I VEST-TELEMARK (BVS)

Avtala bygger på vedtak i kommunestyra om å organisere barneverntenesta etter kommunelova sine reglar om vertskommunesamarbeid § 28 bokstavane a, b, e, f, h, i, j og k.

Avtala erstattar samarbeidsavtale om barnevernet i Vest Telemark av 30.03.2004 og selskapsavtale om barnevernet i Vest telemark av 30.03.2004.

- § 1. Vertskommune/samarbeidskommune**
Kommunane Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje skal ha ein felles barnevernsadministrasjon etter reglane i kommunelova § 28 b *administrativt vertskommunesamarbeid*. Kviteseid kommune skal vera vertskommune og .....kommune skal vera samarbeidskomme.
- § 2. Føremålet.**
Samarbeidet skal utføre dei oppgåvene kommunen har jfr. Lov om barneverntjenester. Dette fråtek ikkje kommunen ansvaret den har jfr. Lov om barneverntjenester §§ 3-1 og 3-2 om førebyggjande verksemd.
- § 3. Delegasjon.**
Kommunestyret i ? kommune (samarbeidskommunen) delegerer oppgåver og mynde til rådmannen i kommunen som delegerer vidare til rådmannen i vertskommunen. Kommunestyret i vertskommunen delegerer mynde og oppgåver jfr. denne avtala til rådmannen i vertskommunen. Kviteseid kommune ved rådmannen får delegert all mynde (rettar og plikter) til utøving av lov om barneverntjenester av 20.juli 1992 nr 100. frå ..... kommune.
Rådmannen i vertskommunen skal delegere vidare til barnevernleiar og stadfortredar for barnevernleiar jfr. Kommunelova
- § 4. Iverksetjing/ending/oppseiing.**
Denne avtala gjeld frå 01.04.09
Ending i denne avtala kan gjerast av kommunestyra dersom alle deltakarkommunane gjer likelydande vedtak.
Avtala er ikkje tidsavgrensa, men kan seiast opp med eitt års varsel. Oppseiinga må gjerast skriftleg etter vedtak i det enkelte kommunestyre innan 31.12.
- § 5. Personale/eining.**
Personalet som i dag er tilsett i Barnevernsamarbeidet i Vest Telemark IKS blir etter nærare avtale mellom den tilsette, kommunen og fagorganisasjon overført til Kviteseid kommune (vertskommunen) som blir ny arbeidsgjevar.
Ved tilsetjing av dagleg leiar skal rådmannsutvalet takast med på råd.

§ 6. Økonomi og rekneskap.

Utgifter til administrasjon og drift av tenesta blir fordelt på kommunane i høve talet på barn i aldersgruppa 0 – 18 år pr. 01.01. året før.

Dei kostnadselementa som ligg i budsjettet til BVS budsjett 2009 vert vidareført.

Budsjettprosessen skal innleiest med eit møte i rådmannsutvalet for å sikre god informasjonsflyt mellom samarbeidskommunane og vertskommunen innan 01.10.

Vertskommunen orienterer Vest Telemarkrådet om driftsbudsjett og økonomiplan.

Kommunestyret i vertskommunen vedtek driftsbudsjett og økonomiplan.

Tiltaksbudsjettet og deltakarkommunen sine løyvingar til BVS administrasjon vert behandla og godkjent av kommunestyret i den enkelte kommunen. Ved store avvik i høve til tiltaksbudsjettet skal barnevernleiar orientere rådmannen i den kommunen det gjeld snarast råd.

Vertskommunen fakturerer akontosummar til samarbeidskommunane 4 gonger i året med avrekning ved slutten av året.

§ 7. Disponering av overskot/underskot.

Overskot/underskot skal ikkje gå inn i vertskommunen sitt meir-/mindreforbruk.

Overskot blir avsett på fond i vertskommunen sitt rekneskap. Midlane reknast som ”reservert særskilde føremål i høve til avtale” og disponerast av

Barnevernsamarbeidet. Underskot må dekkast inn ved bruk av oppspart fond eller ved fordeling på dei seks kommunane.

§ 8. Juridisk ansvar.

Vertskommunen har arbeidsgjevaransvar for dei tilsette i BVS.

Vertskommune og samarbeidskommunane sitt ansvar vil vera regulert av gjeldande lover.

Kommunelova § 28 k. regulerer ansvarsforhold ved statleg tilsyn med vertskommune.

§ 9. Lokalisering/lokaler

Barnevernsamarbeidet har hovudkontor i Kviteseid.

Alle kommunane pliktar å stille kontor i eigen kommune. Kontoret må vera utstyrt slik at barneverntenesta kan utføre oppgåvene dei har i kommunen. Det blir ikkje kravd husleige av BVS for desse.

§ 10. Organisering av arbeidet.

Hovudkontoret er bemanna og ope 5 dagar i veka. Hovudkontoret vil til ei kvar tid ha oversikt over alle tilsette slik at ein veit når og kvar dei er tilgjengelege.

§ 11. Informasjon til samarbeidskommunane.

Barneverntenesta skal orientere administrasjonen i den enkelte kommune minst ei gong i året om drifta og om vedtak som blir fatta i vertskommunen.

Årsmelding og rekneskap skal leggst fram for Vest Telemarkrådet/ Vest Telemarkinget.

Kopi av halvårsrapportar til Fylkesmannen, årsmelding og rekneskap skal sendast til samarbeidskommunane.

§ 12. Tvistemål.

Tvistemål om verksemda som måtte kome mellom samarbeidskommunane, skal avgjerast ved valdgift i Kviteseid i samsvar med reglane i Tvistemålslova.

Valdgiftsretten skal ha 3 medlemar oppnemnd av sorenskrivaren i Vest Telemark. Rettens leiar skal vera jurist.

Samarbeidsavtale for felles barneverntjeneste i Midt-Telemark

---

Samarbeidsavtale om felles barneverntjeneste i Midt-Telemark.

Avtalen bygger på prinsippvedtak i kommunestyrene om å organisere sine interkommunale samarbeid etter kommunelovens bestemmelser om administrativt vertskommunesamarbeid etter kommunelovens §28 bokstavene a, b, e, f, h, i, j og k.

Avtalen erstatter vedtak i Bø kommunestyre av 6.3.2003, Nome kommunestyre av 06.03.2003 og Sauherad kommunestyre av 06.03.2003 om forskrift om forsøk med overføring av myndighet til et felles barnevernkontor med hjemmel i kommuneloven §27 og §5 i Lov om forsøk i offentlig forvaltning av 26 juni 1992 nr 87, jf kgl.res. 11.desember 1992 nr 1050.

Ny avtale fra 1.11.2008:

Pkt 1 Deltakerkommuner og vertskommune.

Samarbeidet om Midt-Telemark barnevern omfatter følgende deltakerkommuner: Bø Nome og Sauherad . Sauherad kommune er vertskommune for Midt-Telemark barnevern. Nome og Bø kommuner er samarbeidskommuner.

Pkt 2 Hvilke oppgaver og hvilken avgjørelsesmyndighet skal legges til vertskommunen.

Samarbeid om oppgavene, avgjørelsesmyndighet og myndighetsutøvelsen hjemles i kommunelovens §28 bokstavene a, b, e, f, h, i, j og k.

Det interkommunale samarbeidet i Midt-Telemark barnevern omfatter kommunenes oppgaver etter barneverntjenesteloven.

Unntak:

Samarbeidet om kommunenes oppgaver etter barneverntjenesteloven gjelder ikke kommunenes ansvar for forebyggende barnevernstiltak etter barneverntjenesteloven § 3-1 og §3-2. Midt-Telemark barnevern har likevel som sin oppgave å bistå kommunene med fagkompetanse i det forebyggende arbeidet.

Rådmannen i den enkelte deltakerkommune tildeles myndighet til å treffe avgjørelser i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning., etter disse her nevnte lover på de områder som tilligger kommunen. Rådmennene i samarbeidskommunene instrueres om å videredelegere sin myndighet til rådmannen i vertskommunen. Rådmannen i vertskommunen delegerer myndighet videre til leder av det interkommunale barnevernkontoret.

Vedtak etter barneverntjenesteloven §§4-6, 4-9, 4-26 treffes av leder av det interkommunale barnevernkontoret (eller påtalemyndighet) Stedfortreder for barnevernleder innehar samme myndighet ved leders fravær.

Saker av prinsipiell betydning skal forelegges til politisk behandling i den kommunen hvor saken er hjemmehørende. Jfr den enkelte kommunes delegasjonsreglement.

Pkt 3 Tidspunkt for overføring av myndighet og avgjørelsesmyndighet.

Myndighet og avgjørelsesmyndighet etter denne avtale overføres fra 1.11.2008.

Pkt 4 Underretning til deltakerne om vedtak som treffes i vertskommunen

Midt-Telemark barnevern utarbeider årsrapporter med vedtaksstatistikk og øvrig relevant statistikk for tjenesten som sendes deltakerkommunene i tråd med rapporteringsrutiner som til enhver tid gjelder i Midt-Telemark samarbeidet.

Barnevernleder har ansvaret for at det faglige samarbeidet med deltakerkommunene holdes i hevd.

Pkt 5 Det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen.

Vertskommunen har budsjettansvar, ansvar for tilfredsstillende lokaler og driftsmidler for kontoret og arbeidsgiveransvar for de ansatte ved Midt-Telemark barnevern. Midt-Telemark barnevern følger de retningslinjer for ansatte som gjelder ansatte i Sauherad kommune.

Midt-Telemark barnevern skal følge de til enhver tid gjeldende budsjettrutiner for interkommunale samarbeid i Midt-Telemark.

Netto driftskostnader for Midt-Telemark barnevern fordeles på deltakerkommunene etter gjeldende fordelingsnøkkel, jfr rutinehåndbok for Midt-Telemark samarbeidet.

Unntak fra denne regelen er: Tiltak for det enkelte barn som Midt-Telemark barnevern gjør vedtak om etter denne avtalen budsjetteres, betales og utgiftsføres i den kommunen der gjeldende barn er hjemmehørende.

Pkt 6 Nærmere regler for utførelse og avvikling av samarbeidet.

Den enkelte deltaker kan med ett års varsel si opp sitt deltakerforhold i vertskommunesamarbeidet. Avtalen slutter da å gjelde ved første årsskifte etter at 1 år har gått.

Dersom ansvaret for barneverntjenesten ved opphør av samarbeidet tilbakeføres til den enkelte kommune skal ansatte ved kontoret ha rett til stilling i de aktuelle kommunene.

Pkt 7 Annet som etter lov krever avtale.

Der ikke annet er særskilt nevnt i denne avtalen gjelder kommunelovens §28 bokstavene a, b, e, f, h, i, j og k.

Pkt 8 Annet som deltakerkommunene ønsker å nevne i avtalen.

Endring av denne avtalen kan gjøres av kommunestyrene dersom alle deltakerkommunene gjør likelydende vedtak om dette.

I tillegg til denne avtalen skal Midt-Telemark barnevern følge rutinehåndbok for det interkommunale samarbeidet i Midt-Telemark når det gjelder administrative rutiner.

De ansattes medvirkning skal skje i henhold til hovedavtalens bestemmelser.